

IntroRehab

Introduktion och Rehabilitering i samverkan
för flyktingar och andra invandrare
med migrationsrelaterad stress inklusive PTSD

UTVÄRDERING

Rapport

2004 - 2005

Framtidsutbildning

Bo Eriksson
2005-10-05

Innehållsförteckning

Avsnitt		Sida
1	Inledning och sammanfattning	3
2	Utvärderingsuppdrag och genomförande	7
3	Verksamhetens bakgrund, uppbyggnad och omvärld	9
4	Verksamhetens faktiska genomförande under perioden 2004-10-01 – 2005-09-30	14
	Deltagarna och deras synpunkter	
	Samordnarens synpunkter	
	Introduktionssekreterarnas synpunkter	
	Utbildarnas synpunkter	
	Behandlarnas synpunkter	
	Övriga intervjuade	
5	Analys av det första årets verksamhet	34
6	Förslag till fortsatt utvärderingsarbete	41

Bilagor

1	Avtal utvärdering
2	Tids- och aktivitetsplan
3	Frågeformulär
4	Mall data deltagare
5	Data deltagare
6	Enkät deltagare
7	Enkät introduktionssekreterare
8	Enkät utbildare
9	Enkät behandlare
10	Projekt Entré

1 Inledning och sammanfattning

IntroRehab är ett introduktions-, utbildnings- och rehabiliteringsprogram för nyanlända flyktingar och andra invandrare. Målgruppen utgörs av personer med migrationsrelaterad stress inklusive post traumatisk stress syndrom (PTSD) som deltar i kommunens introduktionsprogram samt står i kö för att få behandling eller redan får behandling hos antingen Röda Korset eller inom psykiatrin (Region Skåne).

Verksamheten drivs reguljärt i samarbete mellan Malmö stad, Region Skåne, Röda Korset, Lernia AB, Liber Hermods och Iris Hadar. Syftet med IntroRehab är att så långt det är möjligt erbjuda ett helhetspaket innefattande psykologbehandling parallellt med olika introduktionsinsatser. Den övergripande målsättningen är att förbättra och individanpassa introduktionen och rehabiliteringen för att öka målgruppens möjlighet till integration i samhället. I detta inryms också att på ett bättre sätt än tidigare utnyttja befintliga resurser i respektive organisation samt att finna nya samverkansformer mellan de berörda aktörerna. En heltids samordningstjänst har inrättats för att koordinera verksamheten mellan berörda aktörer från 2004-10-01.

Undertecknad knöts som utvärderare till verksamheten IntroRehab i början av oktober 2004. Utvärderingsarbetets syfte är kunskapsgenererande. Utvärderarens roll är att följa verksamheten för att beskriva och analysera verksamhetsprocess, metod och resultat i ett helhetsperspektiv. Utvärderingen skall vara interaktiv på så sätt att utvärderarens iakttagelser och reflektioner i dialog med samordnare och referensgrupp skall kunna bidra till verksamhetens utveckling. En delrapport omfattande utvärderingsaktiviteter genomförda under perioden 2004-10-01 – 2005-02-28 presenterades 2005-03-31. Rapporten innehöll en redovisning av inhämtade synpunkter på verksamheten från berörda aktörer, såväl personal som arbetar med introduktion eller behandling som deltagare. Informationsmaterialet hade analyserats med hjälp av SWOT analys och det första halvårets verksamhet beskrevs i korthet på följande sätt:

”Den nuvarande verksamhetens utformning har vuxit fram i en samverkansprocess där berörda aktörer varit representerade. Efterhand har verksamhetens ramar och innehåll fallit på plats och så vitt undertecknad uppfattat har det grundats på koncensusbeslut. Representanterna i verksamhetens referensgrupp har beslutsmässig förankring i sina respektive organisationer vilket gör att beslut kan tas snabbt och förankras på ett bra sätt. I genomförda intervjuer har det tydligt framgått att det finns en positiv inställning till att samverka i de medverkande organisationerna och att var och en är beredd att aktivt bidra till en god samverkan. De intervjuade tror också i hög utsträckning att samverkan i sig kan bidra till en högre kvalitet i den samordnade introduktionen/rehabiliteringen för deltagarna. Samordningsfunktionen ses som en strategiskt mycket viktig funktion. Samordnaren har i intervjuerna fått mycket positiv feedback för sitt sätt att hantera denna roll. Han har snabbt kommit in i sitt arbete, upparbetat samverkanskanaler och utfört sina arbetsuppgifter på ett sätt som är uppskattat av samverkansparterna.

Såväl deltagare som samverkanspartners tycker att introduktionen med Sfi och behandlingsinsatserna har en hög kvalitet. De som arbetar i de olika verksamheterna har en uttalad respekt för varandras yrkeskompetens. De olika verksamheterna inom ramen för den samordnade introduktionen har utvecklats under ett antal år och bygger på hög och specialiserad kompetens inom varje område samt beprövad erfarenhet. Den utbildning som genomförts på initiativ av referensgruppen inom IntroRehab kring PTSD problematiken synes

också ha inneburit en ökad kunskap på området i de medverkande organisationerna. Detta är viktigt inte minst för att förbättra möjligheterna till tidig upptäckt av dem som behöver den hjälp som kan erbjudas i IntroRehab. Arbetspsykologen på Arbetsförmedlingen Nya Invandrare samt Arbetsbyråns verksamhet Entré nämns som viktiga resurser i utslussning på arbetsmarknaden”.

Verksamheten uppvisade som synes många starka sidor men det framkom också att det fanns möjligheter till förbättringar på vissa områden:

- Arbetet med att sprida information om verksamheten kan utvecklas.
- Sekretessbestämmelserna har orsakat vissa störningar.
- Arbetet med de individuella kartläggningarna och handlingsplanerna kan utvecklas.
- Det behövs fler möjligheter till anpassad sysselsättning/skyddat arbete.
- Många i målgruppen har kontakt med Primärvården men dessa ingår inte i samverkan.
- Den gemensamma värderingsplattformen kan utvecklas.

Undertecknad föreslog bl.a. att en särskild informationsplan skulle göras i vilken målsättningar för arbetet sattes upp, målgrupper och innehåll i informationen definierades samt lämpliga metoder för informationsspridningen utarbetades. Många deltagare uttryckte en stor frustration över att det är så svårt att skaffa sig ett arbete. Även personalen i de olika verksamheterna tog upp detta som ett problem. Undertecknad föreslog därför att referensgruppen skulle ägna särskild uppmärksamhet åt möjligheterna till anpassad sysselsättning/skyddat arbete för målgruppen.

Sammanfattningsvis konstaterade undertecknad i delrapporten att det fanns positiva förväntningar på att samverkan skulle bidra såväl till att individerna får bättre hjälp som att samhällets resurser används på ett effektivare sätt än tidigare.

Den SWOT – analys som gjordes i den första fasen av utvärderingen har senare kompletterats med en utfallsanalys i förhållande till utvärderingens grundfrågeställningar.¹ Resultatet av denna analys är i korthet följande.

Samtliga aktörer som utfrågats bedömer behoven av samordnad introduktion/behandling för målgruppen i IntroRehab vara större än det tillgängliga antalet platser. De nya behandlingsplatser som tillskapats inom ramen för IntroRehab har utgjort ett välkommet tillskott men behoven av behandlingsplatser är större än tillgången. Det har också redan uppstått en kö till verksamheten IntroRehab.

Under det första året har sammanlagt 64 personer skrivits in som deltagare i IntroRehab. Vid uppföljning i början av september 2005 hade 14 av dessa avslutats och 50 personer var fortfarande aktuella. Av de aktuella personerna deltog 41 i introduktion och 31 i behandling. Bland de utskrivna deltog 7 personer i introduktion och 7 personer i behandling. De senare har skrivits ut från IntroRehab då det inte längre funnits något behov av en integrerad insats omfattande både behandling och introduktion

¹ Se avsnitt 2.

Det finns en upplevelse av att introduktionsverksamhetens och rehabiliteringens kvalitet ökat genom samverkan. Såväl genomförda intervjuer som enkäter visar på:

- Ett tydligt och väl förankrat uppdrag.
- En uttalad vilja och kompetens att samverka.
- En samsyn kring målen och en ömsesidig medvetenhet om problemen.
- En grundläggande respekt för varandras yrkeskompetens.
- Att samordningsfunktionen fungerar på tänkt sätt och till stor belåtenhet hos berörda aktörer.
- En hög kvalitet i utbildnings- och behandlingsinsatser samt utslussning till arbetslivet.

Tillgängliga resurser i introduktion och behandling utnyttjas så vitt undertecknad uppfattat på ett bra sätt. Huruvida målgruppens möjligheter till integration ökat är för tidigt att uttala sig om men genom att fler behandlingsplatser tillkommit har förutsättningarna i detta avseende förbättrats. Det finns dock problem som uppmärksammas av olika aktörer.

Idealet hade varit om den problematik som personer i målgruppen har hade upptäckts i ett tidigt skede och att det funnits behandlingsresurser som möjliggjort snabba insatser. Detta hade förbättrat möjligheterna att klara Sfi och andra introduktionsinsatser. Det finns exempel på deltagare som anvisats till IntroRehab direkt från mottagningen på Invandrarservice men i många fall remitteras deltagare först efter en längre tid i introduktion. På denna punkt finns således möjligheter till förbättringar. Här kan man också anknyta till tidigare fördiskussion kring önskvärdheten av att Primärvården involveras i samverkan.

Som tidigare påpekats förefaller också utslussningen till arbetsmarknaden vara ett problematiskt område. Hittills har 14 deltagare skrivits ut från IntroRehab. Av resultatredovisningen i bilaga 5 framgår att 11 av de utskrivna har fortsatt behov av försörjningsstöd och att 9 personer har ett fortsatt behov av arbetsmarknadsintroduktion. De utskrivna deltagarna har i dagsläget inte de bästa konkurrensförutsättningarna; 4 personer har en otillfredsställande bostadssituation, ingen har klarat nivå D i Sfi undervisningen och 5 personer har behov av fortsatt kontakt med psykolog eller psykiater. Den tydligaste externa påverkan på IntroRehab utgörs samtidigt av situationen på arbetsmarknaden med en låg efterfrågan på arbetskraft och ett visst motstånd mot att anställa invandrare. Kombinationen låg efterfrågan och svag konkurrenskraft gör det svårt för många att kunna skaffa ett arbete. Förutsättningarna varierar dock kraftigt individuellt och att det inte är omöjligt att skaffa en anställning visar det faktum att 2 av de hittills utskrivna har anställningar.

Resultatanalysen i detta avseende kompliceras av att vissa deltagare skrivits ut ur IntroRehab därför att behandlingen är genomförd men introduktionen fortsätter. I andra fall är det tvärtom så att introduktionsperioden är slut men behandlingen fortsätter.

Målen med IntroRehab är i ett individperspektiv att förbättra och individanpassa introduktionen och rehabiliteringen för att öka målgruppens möjligheter till integration. I detta avseende kan undertecknad endast referera till olika aktörers bedömningar.

- Såväl introduktionssekreterare, utbildare som behandlare bedömer i hög utsträckning att förutsättningarna för att deltagarna ska kunna nå målen med introduktionen är goda och att verksamheten i IntroRehab i hög grad tillgodoser deltagarnas behov.
- Samordnaren bedömer att målen med IntroRehab i minst acceptabel utsträckning har uppnåtts för 10 av de avslutade personerna.

Sammanlagt har 64 personer under året kunnat erbjudas ett helhetspaket innefattande psykologbehandling parallellt med olika introduktionsinsatser.

Vidare kan konstateras att samtidigt som de styrkor, vilka beskrivits i tidigare SWOT – analys, kvarstår så har flera av de svagheter/förbättringsmöjligheter som identifierades i den första utvärderingsfasen åtgärdats även om andra punkter kvarstår:

- Kunskapen om IntroRehab är nu mer spridd bland de aktörer som arbetar med målgruppen. Det behövs dock ständigt ny information då personal byts ut. Information till deltagare på olika språk har inte blivit klar förrän helt nyligen. När dessa broschyrer sprids inom kort så kommer även kunskapen i målgruppen att öka om de resurser som finns för att stödja individer med PTSD problematik.
- Sekretessbestämmelserna är inte längre något problem.
- Arbetet med de individuella karläggningarna och upprättandet av handlingsplaner har utvecklats. Dokumentationen kring deltagarna är betydligt fylligare än tidigare.
- Behoven av fler möjligheter till anpassad sysselsättning/skyddat arbete kvarstår.
- Detsamma gäller behovet av att involvera Primärvården i samverkan.
- Dessutom bör den otillfredsställande bostadssituationen för ett antal deltagare uppmärksammas. Bekymmer med boendet innebär med stor sannolikhet negativa återverkningar på möjligheterna att tillgodogöra sig introduktion och behandling.

Det sammantagna och bestående intrycket av det som hittills kunnat åstadkommas inom ramen för IntroRehab är positivt. Såväl personal som deltagare är nöjda med utformningen av och innehållet i verksamheten. Detta bör dock inte föranleda att ansvariga slår sig till ro med detta. Som ovan påpekats är behoven av den helhetslösning som IntroRehab erbjuder långt ifrån tillgodosedda och det finns tre tydliga utvecklingsområden att ta itu med för att kunna förbättra effektiviteten i verksamheten; samverkan med Primärvården, bostadssituationen och utslussningen till arbetslivet.

När det gäller samverkan med Primärvården har referensgruppen möjlighet att snabbt ta initiativ till en sådan utveckling. Den besvärliga bostadssituationen i Malmö är en fråga som behöver föras vidare till lämpligt ansvarsområde. Frågor som har med utslussningen till arbetsmarknaden att göra kan påverkas i olika sammanhang; i samverkan mellan samordnare och handläggare på Af Nya Invandrare, i referensgruppen och inom ramen för det Lokala samverkansavtalet.

2 Utvärderingsuppdrag och genomförande

Undertecknad knöts som utvärderare till verksamheten IntroRehab i början av oktober 2004, se vidare avtal bilaga 1.

Utvärderingsarbetets syfte är kunskapsgenererande. Utvärderarens roll är att följa verksamheten för att beskriva och analysera verksamhetsprocess, metod och resultat i ett helhetsperspektiv. Utvärderingen skall vara interaktiv på så sätt att utvärderarens iakttagelser och reflektioner i dialog med samordnare och referensgrupp skall kunna bidra till verksamhetens utveckling.

Muntlig rapportering skall göras kontinuerligt under perioden till samordnare och referensgrupp. Vid två tillfällen under avtalsperioden skall skriftliga rapporter avlämnas. En första skriftlig delrapport presenterades för referensgruppen i mars månad 2005 och en utförligare rapport över det första verksamhetsåret i början av oktober månad 2005.

Metoderna för att inhämta information om verksamhetens genomförande, arbetsmetoder och resultat har utgjorts av genomgång av befintlig skriftlig dokumentation, intervjuer och enkäter med olika aktörer berörda av verksamheten och genomgång av kartläggningsmaterial och handlingsplaner kring verksamhetens deltagare.

Utvärderingsprocessen har i grova drag haft följande förlopp:

1. Utvärderingsarbetet inleddes med en planeringsfas där beslut om prioritering och tidsplan fattades tillsammans med uppdragsgivaren och de utvärderingsinstrument som behövdes för att genomföra den första delen av utvärderingen konstruerades. Se vidare tidsplan, bilaga 2.
2. Utvärderingsarbetet fortsatte sedan med inhämtande av grundfakta kring samverkan i Intro Rehab samt berörda verksamheters förutsättningar, organisation, arbetsmetoder och prestationer. Arbetet genomfördes som orienterande intervjuer med samordnaren och representanter i ledande ställning i de i referensgruppen ingående organisationerna, se frågeformulär bilaga 3. Även skriftlig dokumentation har utgjort en viktig informationskälla.
3. Genomgång av de uppgifter som finns om inskrivna deltagare i Intro Rehab utifrån en mall, utformad av undertecknad, som ska spegla relevanta individuella faktorer som kan tänkas påverka resultatet av introduktionsverksamheten, har genomförts vid två tillfällen, se bilaga 4.
4. Styrgruppens representanter samt ett urval pedagoger, kuratorer, behandlare, invandrarsekreterare och introduktionssekreterare intervjuades i den första utvärderingsfasen om sina uppfattningar om Intro Rehab med fokus på samverkan, se frågeformulär bilaga 3. I den andra utvärderingsfasen har personal hos utbildare, behandlare och stadsdelarnas introduktionsverksamhet utfrågats med hjälp av en enkät, se bilaga 3.

5. Speciella resurspersoner med anknytning till Intro Rehab har också intervjuats.
6. Deltagarnas synpunkter har fångats upp dels genom att undertecknad samtalat med elever på Lernia och hos Liber Hermods och dels genom att elever aktuella i september månad besvarat en enkät, se frågeformulär bilaga 3.

Den information som ligger till grund för föreliggande delrapport har inhämtats under perioden 2004-10-01 – 2005-09-30. Informationen har bearbetats och analyserats i relation till verksamhetens syften och övergripande målsättning. De grundläggande frågeställningarna har varit följande:

- I vilken utsträckning tillgodoses kartlagda behov?
- Har introduktionsverksamhetens och rehabiliteringens kvalitet och individanpassning förbättrats?
- Hur fungerar samverkan?
- Utnyttjas tillgängliga resurser på ett effektivt sätt?
- Har målgruppens möjligheter till integration ökat?
- Vilken betydelse har utformningen av IntroRehab's verksamhet för de uppnådda resultaten?
- Vilka externa faktorer har påverkat utfallet av verksamheten inom IntroRehab?

Föreliggande material utgör slutrapport i enlighet med avtal för den aktuella utvärderingsperioden. Rapporten presenteras vid möte med referensgruppen 2005-10-06 samt vid seminarium 2005-10-20.

3 Verksamhetens bakgrund, uppbyggnad och omvärld

Generella förutsättningar

Malmö stads introduktion har sin grund i skollagen, skolförordningen och i en av riksdagen antagen introduktionsproposition. Det finns också kommunala handlings- och åtgärdsplaner för verksamhetsområdet. Introduktionen i Malmö vänder sig till utomnordiska personer med uppehållstillstånd boende i Malmö. Såväl flyktingar som andra invandrare erbjuds att delta i av Malmö stad upphandlade introduktionsprogram. Flera andra aktörer är också berörda av introduktionsarbetet, t.ex. Region Skåne och Arbetsförmedlingen. Samverkan i introduktionsarbetet bygger på såväl centrala som lokala överenskommelser.

Nyligen slöts en lokal överenskommelse för samverkan i introduktionen av asylsökande, flyktingar och andra invandrare i Malmö mellan staden, Arbetsförmedlingen Nya Invandrare, Region Skåne och Migrationsverket. Syftet med överenskommelsen är att uppnå effektivare användning av tillgängliga resurser och bättre kvalitet i verksamheterna. Gemensamma metoder för kartläggning, uppföljning, information och fortbildning kommer att utvecklas. I överenskommelsen sägs vidare att det övergripande målet för introduktionsverksamheten är att den enskilde, senast vid introduktionsperiodens slut, skall ha erhållit arbete eller arbetslivsinriktad rehabilitering och därmed givits förutsättningar för att klara sin egen försörjning.

Kommunen har ett samordningsansvar under introduktionsperioden för asylsökande, flyktingar och andra invandrare som bosätter sig i Malmö. För en effektiv introduktionsperiod krävs samsyn i introduktionsarbetet. Detta förutsätter också ömsesidig insikt om och förståelse för respektive myndighets ansvar och arbetsuppgifter. Introduktionsplanen är en överenskommelse mellan den enskilde, Malmö stad och andra parter. Planen utgör en bekräftelse av den enskildes mål och inriktning och kommunens och eventuella andra parter åtagande för att medverka till ett förverkligande av dessa mål. Inom ramen för introduktionsperioden skall den enskilde kunna röra sig mellan kommunala och statliga insatser samt arbete, utan att introduktionens målsättningar äventyras. Parternas gemensamma uppfattning om introduktionstiden är att den i normalfallet är 24 månader, att den kan vara kortare men aldrig överstiga 36 månader.

Malmö stad skall enligt ovan nämnd överenskommelse:

- erbjuda en arbetslivs- och yrkesinriktad introduktion
- erbjuda Sfi utbildning av hög kvalitet
- arbeta för såväl pedagogisk och metodisk utveckling som flexibilitet inom introduktionen
- samordna individuellt riktad information om förutsättningar för nyanlända att bli självförsörjande i Malmö eller annan kommun
- inleda samarbete med andra kommuner för att öka nyanländas valmöjligheter för bosättning i annan kommun
- ansvara för uppföljningar och utvärderingar av introduktionen på individ- och verksamhetsnivå
- i samverkan med Migrationsverket och Region Skåne utveckla insatser för nyanlända med hälsoproblem så att introduktionen och integrationen i det svenska samhället underlättas, utifrån principdokumentet *Nationell samsyn kring hälsa och den första tiden i Sverige* (Integrationsverket 2004)

- vidareutveckla metoder för validering
- utveckla arbetet med meritportfölj inom introduktionsverksamheten
- i förekommande fall stödja återvandring till hemlandet för invandrare som själva önskar åka tillbaka
- samordna den gemensamma kompetensutvecklingen för alla berörda parter personal

Stadskontoret, Avdelningen för Integration och Arbetsmarknad (INAR), har ett beställar- och uppföljningsansvar för introduktion och integration av flyktingar och andra invandrare.

Den organisatoriska principen i Malmö kommun är en uppdelning av verksamheten på 10 självständiga stadsdelsförvaltningar. För varje stadsdel gäller att man har ett grundläggande befolkningsansvar för invånarna i stadsdelen. Befolkningsansvaret gäller också för introduktionsverksamheten. Ansvaret för introduktionsverksamheten ligger därför i huvudsak på stadsdelsnivå men vissa funktioner hanteras på stadsdelsövergripande nivå. Detta gäller t.ex. den initiala mottagningen under de första två månaderna efter kommunplaceringen. Kommunfullmäktige har gett Västra Innerstadens stadsdelsförvaltning i uppdrag att administrera den initiala mottagningen, handläggningen av introduktionsersättning samt återsökning av statsbidrag. För detta ändamål finns på Västra Innerstadens stadsdelsförvaltning Invandrarservice som består av en mottagningsenhet och en ersättningsenhet.

Nyanlända invandrare vänder sig till Invandrarservice. Enheten har ansvar för det första mottagandet som omfattar information och en grundutredning för inplacering i introduktionsprogram samt i förekommande fall också utredning om rätt till introduktionsersättning föreligger. Nödvändig information läggs in i det kommungemensamma datoriserade registret för introduktionshandläggningen, Kundakt. En introduktionsplan upprättas i samråd mellan den nyanlände och mottagningsenheten. I denna specificeras den aktivitet som introduktionsdeltagaren skall delta i under sin introduktionsperiod. Samtidigt görs anmälan till den anordnare som på uppdrag av Malmö stad driver det introduktionsprogram vederbörande ska delta i. Introduktionsplanen är ett avtal mellan deltagaren och kommunen där deltagaren förbinder sig att följa den uppgjorda planen. Om detta inte sker kan introduktionsersättning dras in eller minskas. I regel uppstår väntetid på en till två månader innan den nyanlände invandraren kan påbörja sin introduktion. När introduktion påbörjas skall deltagaren varje månad lämna in närvarokort till ersättningsenheten.

Efter två månader övergår ansvaret för introduktionsdeltagaren till respektive stadsdel. Introduktionshandläggaren på respektive stadsdel har ansvar för att följa upp introduktionsdeltagaren under återstående tid av introduktionen.

Introduktionsprogrammen upphandlas av INAR av olika utbildningsanordnare. Programmens innehåll och utformning regleras i avtal mellan köparen och utföraren. För närvarande finns avtal med Lernia AB, Liber Hermods, Iris Hadar och Komvux Södervärn. I introduktionsprogrammen integreras de integrationspolitiska målen och delmålen med Sfi kursplanens mål. Det övergripande målet är att deltagarna i introduktionsprogram skall tillgodogöra sig sådana kunskaper i svenska, om svenska förhållanden och om svenskt arbetsliv som gör att de kan gå vidare till arbete eller reguljära studier parallellt eller i direkt anslutning till avslutat introduktionsprogram. Det finns ett antal olika program att välja mellan bl.a. beroende på vilken grundutbildning personen har och vilken studietakt vederbörande orkar med. Några program har en inriktning som passar en stor volym deltagare medan andra program är inriktade mot avgränsade målgrupper och har speciella resurser. Ett sådant program är

IntroRehab. I de generella programmen sköts uppföljningen av deltagarna i samverkan mellan utbildningsanordnarens personal och introduktionshandläggarna på respektive stadsdel. I de speciella programmen är uppföljningen samordnad till en stadsdel. För samordningen av IntroRehab svarar Fosie stadsdelsförvaltning.

Styrande för utformningen av varje individs introduktionsprogram är den individuella handlingsplanen och den studieplan som upprättas av utbildningsanordnaren. En första introduktionsplan upprättas av Invandrarservice. Planen kan sedan utvecklas av introduktionssekreteraren, och i IntroRehab av samordnaren, tillsammans med deltagaren.

Introduktionsplanen skall innehålla:

- information om personens bakgrund, kompetens och livssituation.
- mål för introduktionen – allmänna och för individen särskilda mätbara delmål att uppnå genom att yrkes- eller arbetslivsrelaterad praktik erbjuds i sådan omfattning att den leder till att för personen relevanta nätverk och referenser utvecklas.

Den individuella studieplanen tar sin utgångspunkt i den enskilde deltagarens introduktionsplan och upprättas av utbildningsanordnaren och deltagaren gemensamt snarast efter påbörjat introduktionsprogram.

I ovan nämnd lokal överenskommelse för samverkan i introduktionen av asylsökande, flyktingar och andra invandrare i Malmö stad beskrivs Region Skånes respektive Arbetsförmedlingen Nya invandrares ansvar på följande sätt.

Region Skåne, Sydvästra Skånes sjukvårdsdistrikt skall:

- ge information till asylsökande och nyanlända om hälsofrågor i förebyggande syfte och ansvara för utveckling av hälsosamtal i ett tidigt skede
- ha beredskap för att erbjuda rehabilitering och samverka på individnivå då detta erfordras för integrationen
- medverka i fortsatt utveckling av en samverkansmodell för samordnad introduktion och rehabilitering av krigs- och tortyrskadade personer (IntroRehab)
- i mån av tillgång tillhandahålla mentorsplatser inom ramen för program Internationella legitimationsyrken
- vidareutveckla verksamheten med Internationella hälsokommunikatörer
- etablera en särskild familjeläkarmottagning för asylsökande och nyanlända med permanent uppehållstillstånd

Arbetsförmedlingen Nya Invandrare skall:

- ge relevant arbetsmarknadsinformation till nyanlända så att denna kan ligga till grund för den enskildes val av bosättningsort
- tillse att alla nyanlända som får uppehållstillstånd får tillgång till arbetsmarknads-service och arbetsmarknadsprogram efter behov och i minst samma omfattning som för samtliga arbetssökande
- samverka på individnivå med företrädare för kommunen för att möta nyanländas behov av ett snabbt arbetsmarknadsinträde
- samverka med kommunen för att utveckla arbetet med meritportfölj och jobbportalen www.ams.se

- vid behov under introduktionsperioden erbjuda förberedande arbetsmarknadsutbildning eller annan insats finansierad av Arbetsförmedlingen
- samverka med kommun och utbildningsanordnare vid genomförande av kombinerade former av insatser inom introduktionsprogrammen
- samverka med Migrationsverket för asylsökande som kan söka arbete

I Skåne liksom i övriga delar av landet är utbudet av arbetskraft betydligt större än efterfrågan på arbetskraft vilket medför en hård konkurrens om befintliga arbetstillfällen. Många av de personer som ingår i målgruppen för IntroRehab har behov av ett omfattande stöd, inkluderat olika former av anpassade arbeten, för att kunna ta sig ut på arbetsmarknaden. Därför är Arbetsförmedlingens medverkan av stor vikt. AF Nya Invandrare förfogar över en tjänst som arbetspsykolog som är en betydelsefull samverkanspart i IntroRehab.

IntroRehab

För verksamheten inom IntroRehab gäller samma åtaganden som i generell introduktionsverksamhet. Skillnaden är verksamhetens målgrupp, hur verksamheten organiseras och vilka resurser den förfogar över.

Många nyanlända flyktingar och invandrare som deltar i Malmö stads introduktionsprogram besväras av migrationsrelaterad stress och har därför svårigheter att tillägna sig undervisning och andra introduktionsaktiviteter på ett tillfredställande sätt. En av de negativa konsekvenserna är att ett antal nyanlända inte klarar av sin introduktion utan hamnar i ett långvarigt bidragsberoende. För att komma till rätta med detta har Malmö stad i samverkan med andra berörda aktörer under senare år genomfört olika projekt riktade till den aktuella målgruppen. Det har dock hela tiden funnits ett behov av att genom samordning av berörda aktörers reguljära verksamhet och resurser få mer långsiktiga och hållbara lösningar till stånd.

IntroRehab är ett introduktions-, utbildnings- och rehabiliteringsprogram för nyanlända flyktingar och andra invandrare med post traumatiskt stress syndrom (PTSD). Verksamheten drivs i samarbete mellan Malmö stad, Region Skåne, Röda Korset, Lernia AB, Liber Hermods och Iris Hadar. En heltids samordningstjänst har inrättats för att koordinera verksamheten mellan berörda aktörer från 2004-10-01.

Verksamheten är en vidareutveckling av tidigare projektverksamhet, ARETA, som pågick under perioden 2001-11-01 – 2002-12-31. Under en tid efter att ARETA projektet avslutats fanns en samordningstjänst på deltid (en fjärdedels tjänst). Samtidigt arbetade ett team med representanter från ovan nämnda organisationer med att utveckla ett mer omfattande verksamhetskoncept i samverkan genom samordning av befintliga resurser. Under våren 2004 resulterade detta i beslut om att inrätta en heltids samordningstjänst samt att finansiera ytterligare platser för rehabilitering hos Röda Korset. Sammanlagt disponerar IntroRehab nu 35 platser för rehabilitering hos Röda Korset och 6 platser i allmän psykiatri och TKT team (Region Skåne).

Målgruppen utgörs av flyktingar och invandrare med migrationsrelaterad stress inklusive post traumatiska stress syndrom (PTSD) som deltagare i kommunens introduktionsprogram samt står i kö för att få behandling eller redan får behandling hos antingen Röda Korset eller inom psykiatrin (Region Skåne).

Syftet med IntroRehab är att så långt det är möjligt erbjuda ett helhetspaket innefattande psykologbehandling parallellt med olika introduktionsinsatser. Den övergripande målsättningen är att förbättra och individanpassa introduktionen och rehabiliteringen för att öka målgruppens möjlighet till integration i samhället. I detta inryms också att på ett bättre sätt än tidigare utnyttja befintliga resurser i respektive organisation samt att finna nya samverkansformer mellan de berörda aktörerna.

Under första kvartalet 2005 har personal från Umas/psykiatrin samt Röda Korset genomfört en utbildning kring post traumatiskt stress syndrom för Malmö stads introduktionsenheter, AF Nya Invandrare, utbildningsanordnarna i Malmö stads introduktionsverksamhet samt Migrationsverkets mottagningsenhet.

För att underlätta samordningen av verksamheterna inom IntroRehab finns dels en referensgrupp och dels en samordningstjänst. Referensgruppen står för den övergripande samordningen och uppföljningen av verksamheten och består i huvudsak av personer med ledningsansvar eller specialistkunskaper. Samordnaren ingår i referensgruppen och rapporterar hur det löpande operativa arbetet utvecklas till övriga i gruppen.

Samordnarens arbetsuppgifter samt hur ärenden ska handläggas har av verksamhetens referensgrupp konkretiserats vid möte 2004-08-31.

- Kartlägga var personer med PTSD – liknande symptom befinner sig i introduktion eller i rehabilitering.
- Upprättande av individuell handlingsplan. I handlingsplanen ska de olika rehabiliterings- och utbildningsinsatserna integreras och vara ett instrument för arbetet.
- Ta fram en kölista till IntroRehab. Invandrarsekreterare på mottagningsenheten, introduktionssekreterare i stadsdelarna samt utbildarna identifierar PTSD – liknande symptom och anmäler deltagare till samordnaren.
- Samordnaren kommer i samarbete med Sfi rektor och behandlare att prioritera i kön och skriva in deltagare i IntroRehab utifrån individens behov och förutsättningar.
- I samverkan med Sfi rektor och behandlare skriva ut deltagare från IntroRehab.
- Följa individens utveckling, anpassa de olika rehab- och utbildningsinsatserna och rapportera till introduktionssekreterarna. Introduktionssekreterarna ansvarar för handläggning kopplad till myndighetsutövning, t.ex. avslag på rätten till introduktionsersättning.
- Samordna och bedriva utvecklingsarbete för att skapa större flexibilitet inom kommunens andra verksamheter. Synliggöra hinder/möjligheter och tillsammans med referensgruppen utveckla arbetet och lyfta fram positionerna.
- Informera referensgruppen om utvecklingen.

Verksamheten inom IntroRehab har som mål att göra det möjligt för flyktingar och invandrare med migrationsrelaterad stress att kunna förbättra sin hälsa och att i de fall det är möjligt bli självförsörjande genom arbete.

4 Verksamhetens faktiska genomförande under perioden 2004-10-01 – 2005-09-30

Deltagarna

Genomgång av karläggningar/handlingsplaner

Undertecknad har tillsammans med samordnaren gått igenom de uppgifter som den senare förfogar över när det gäller de inskrivna deltagarna vid två tillfällen. Syftet har varit att beskriva deltagarnas förutsättningar, redovisa faktiska uppgifter om deras deltagande i introduktion och rehabilitering samt vilka resultat som uppnått efter avslutad introduktion.

Tanken är att vid återkommande tillfällen göra en sådan genomgång av inskrivna deltagare för att få en bild av hinder och framgångsfaktorer i ett individuellt perspektiv i relation till målen med introduktionen.

Undertecknad har utarbetat en mall för denna genomgång, se bilaga 4, som bygger på en struktur där uppgifter registreras vid tre tidpunkter under introduktionsfasen:

- vid inskrivning i IntroRehab
- vid uppföljning under introduktionens gång (kan vara flera tillfällen)
- vid utskrivning från IntroRehab

Resultatet av genomgång slutförd 2005-09-05 beskrivs nedan samt i bilaga 5.

Vid uppföljningstillfället var 64 personer registrerade som deltagare i IntroRehab. Av dessa var 50 personer fortfarande aktuella medan 14 hade avslutats. Av de avslutade deltagarna hade 4 personer deltagit i IntroRehab kortare tid än 6 månader och 10 personer mellan 6 och 12 månader.

I 56 % av fallen har invandrarsekreterare/introduktionssekreterare varit delaktiga i initiering av ärendet. Personal hos utbildningsanordnarna har uppmärksammat behoven i 32 % av ärendena, ensamma eller i samråd med annan. Röda Korset har initierat 15 % av inskrivningarna.

30 % av de inskrivna personerna hade inte påbörjat sin introduktion när de skrevs in i IntroRehab. Ungefär 38 % hade deltagit i introduktion mindre än ett år medan 32 % hade varit i introduktion längre tid än ett år vid inskrivningstillfället. 69 % av de inskrivna hade inte påbörjat sin rehabilitering medan 22 % redan var i rehabilitering vid inskrivningstillfället. För 9 % av deltagarna saknas det uppgift om detta.

Personer med flyktingstatus utgjorde 75 % av de inskrivna vid uppföljningstillfället.

70 % hade diagnosen PTSD medan de flesta övriga ännu inte var diagnostiserade.

Bland de inskrivna fanns 42 män och 22 kvinnor. De flesta återfinns i åldersintervallet 35 – 44 år. Endast två personer är yngre än 25 år och ingen är äldre än 54 år. 52 % av de inskrivna är födda i Irak och 19 % i Bosnien. Resten av de inskrivna är fördelade på åtta olika födelseländer. Den utomeuropeiska gruppen utgör tillsammans 72 %.

70 % är sammanboende/gifta med minderåriga barn. 24 % av deltagarna saknar bostad med eget kontrakt. 36 % av deltagarna är anvisade av Rosengårds Sdf, 25 % av Fosie Sdf, 14 % av Kirsebergs Sdf.

28 % av deltagarna uppges ha utbildning på grundskolenivå, 42 % på gymnasienivå och 16 % på högskolenivå. För resterande 14 % saknas uppgift om utbildningsnivå. Uppgifter om Sfi nivå samt omfattning av arbetslivserfarenhet saknas i betydande omfattning. Uppgifter finns dock om yrkesinriktning. 19 % av deltagarna saknar arbetslivserfarenhet. 25 % har arbetat med service, omsorgs- eller försäljningsarbete. 20 % har arbetat med hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning. 16 % har arbetat med ledningsarbete eller arbete som kräver högskolekompetens på olika nivå.

Inte i något fall hade en skriftlig handlingsplan upprättats medan det i huvuddelen av fallen fanns en muntlig sådan. I 40 % av fallen har hela familjens hälsotillstånd vägt in i handlingsplanen. I de 50 pågående ärendena var 41 personer aktiva i introduktionsinsatser och av dessa var 9 hos Lernia, 13 hos Liber Hermods, 13 hos Komvux Södervärn och 5 i andra verksamheter. 31 inskrivna personer deltog i behandling vid den aktuella tidpunkten, varav 2 i TKT teamet, 2 inom Vuxenpsykiatri, 24 hos Röda Korset och 3 hos annan. Bland de utskrivna deltog 7 personer i introduktion² och 7 personer i behandling³.

Deltagarna har i liten utsträckning varit sjukskrivna. Vid uppföljningstillfället hade 17 personer kontakt med Arbetsförmedlingen. 10 av dessa var fortfarande inskrivna i IntroRehab medan 7 var utskrivna. Ett tiotal personer har fått hjälp med bostads anskaffning genom sin stadsdel.

Resultatredovisningen för de 14 avslutade deltagarna visar följande:

- Alla utom en har deltagit i Sfi undervisning, 11 personer har gått i behandling och 9 personer har fått en arbetsmarknadsintroduktion inom ramen för IntroRehab.
- Introduktionsprocessen har genomförts utan längre avbrott för 10 personer.
- 4 personer hade vid utskrivning från IntroRehab fortfarande en otillfredsställande bostadssituation.
- Ingen av de utskrivna har klarat nivå D i Sfi undervisningen, 4 har klarat nivå C, 5 har klarat nivå B och 1 nivå A.
- 2 utskrivna deltagare har en anställning, 2 är i något arbetsmarknadsprogram, 2 söker arbete medan 7 personer fortsätter introduktionen i ordinarie former.
- Det finns omfattande kvarstående behov vid utskrivningen; 9 har behov av fortsatt Sfi, 9 behöver fortsatt arbetsmarknadsintroduktion, 11 har fortsatt behov av socialbidrag och 5 har behov av kontakt med psykolog eller psykiater.
- Samordnare bedömer att målen med introduktionen i 1 fall har nåtts i mycket hög utsträckning, i 3 fall i hög utsträckning och i 6 fall i acceptabel utsträckning.

² Lernia 4, Liber 2, Komvux Södervärn 1.

³ TKT teamet 1, Röda Korset 6.

Intervjuer med deltagarna

Intervjuer med deltagare har skett dels på Lernia och dels på Liber Hermods i den första utvärderingsfasen. Eleverna på Komvux Södervärn hade nyligen börjat där varför beslut togs att intervjua dessa vid senare tillfälle.

På Lernia deltog sex män i samtalet. Urvalet gick till så att lärarna frågade vilka personer som ville träffa mig och prata om introduktionen. Intervjun skedde i grupp.

Intervjupersonerna är i olika åldrar. Fem är födda i Irak och en i Afghanistan. De har varit i Sverige mellan två och ett halvt år och fyra år. Yrkesbakgrunderna skiljer sig åt: lärare, veterinär, laboratorieassistent, svetsare, militär och chaufför.

De läser svenska på C eller D nivå och har varit på Lernia varierande tider: två stycken i tre år, två stycken i två år och två kortare tid än ett år. De trivs bra på Lernia och i gruppen. De säger att de har svårt att följa undervisningen på grund av sina traumatiska upplevelser. Ett gemensamt problem är att man glömmer det man lärt sig och hela tiden behöver repetera. Det är frustrerande för dem att det går så sakta framåt. "Det kommer att ta 20 år innan vi kan svenska med den här takten", säger en av dem.

Alla tar upp olika saker kring undervisningen som de tycker är besvärliga. De är dock generellt mycket nöjda med undervisningen. Någon vill att man ska ägna mer tid åt att lära sig bokstäverna, någon annan vill ha mer grammatik och en tredje efterlyser en lärobok.

Man tycker det är bra att gå i alternativklass. Man känner sig trygg med lärarna, kurskamraterna och den lugna klassrumsmiljön. I klassrummet kan man känna att man behärskar språket men sedan när man är tvungen att använda språket i andra sammanhang så blir det mycket svårare.

Två personer går i behandling på Röda Korset och en står i kö för att börja medan övriga inte är aktuella för någon behandling. Personen som står i kö säger sig må mycket dåligt och klagar över att han inte får någon adekvat hjälp på sin vårdcentral.

De som är i behandling hos Röda Korset har också regelbunden kontakt med samordnaren i IntroRehab. De tycker att den kontakten fungerar bra. Övriga deltagare har ingen eller dålig kontakt med sina introduktionssekreterare. En person berättar om sina upprepade konflikter med sin introduktionssekreterare.

Fyra av intervjupersonerna har haft praktik vid ett eller flera tillfällen. En viss kritik framförs mot att man själv måste skaffa sin praktikplats då man saknar de rätta kontakterna för detta. En har kontakt med Arbetsförmedlingen och tycker att han fått bra hjälp av dem.

Alla trivs i Malmö och tror att de framtida möjligheterna till arbete är större i en stor stad som Malmö än om man skulle flytta till en mindre ort. Av betydelse är också att det är lätt att få tag på arabisk mat här.

På Liber Hermods deltog drygt tio elever i ett gruppsamtal, både kvinnor och män. Två personer pratar mer än de andra, en yngre och en äldre irakier. Den äldre har arbetat som journalist medan den yngre inte har någon arbetslivserfarenhet men brinner av iver att få ett arbete.

Man är genomgående mycket nöjda med det stöd man får av stat och kommun för att komma in i det svenska samhället. Besvikelsen är dock stor över att det är så svårt att skaffa sig ett arbete. Man trivs bra i skolan och de som har kontakt med Röda Korset tycker att de får en mycket bra hjälp där. Sex – sju personer har kontakt med samordnaren i IntroRehab som de uttrycker stor uppskattning för. Lika många har kontakt med Arbetsförmedlingen men det är bra två personer som haft praktikplats eller annan arbetsmarknadsinsats. Den ene praktikanten fick ett jobb men när Arbetsförmedlingen drog tillbaka sitt anställningsstöd så upphörde anställningen. Istället placerade förmedlingen en ny praktikant i företaget, enligt intervjupersonen.

Det finns stor frustration i gruppen över två förhållanden:

- Bostadssituationen i Malmö
- Svårigheterna att skaffa jobb

Förutom att det råder brist på bostäder upplever flera av intervjupersonerna att det inte är positivt att bo i områden med alltför stor koncentration av invandrare. Eftersom man inte har någon anställning saknar man möjlighet att flytta dit man vill.

Flera återkommer upprepade gånger till hopplösheten när det gäller arbetsmarknaden och vädjar till undertecknad att ta upp denna fråga i utvärderingen.

Enkäter

I den andra utvärderingsfasen tillställdes elever inskrivna i IntroRehab hos Lernia, Liber Hermods och Komvux Södervärn en nöjdhetenkät med frågor rörande både utbildning och behandling. Frågeformuläret redovisas i bilaga 3 och sammanställningen av svaren i bilaga 6.

Sammanlagt har frågeformuläret besvarats av 24 elever, knappt hälften av de aktuella deltagarna. Enkätsvaren kan punktvis sammanfattas på följande sätt:

- 22 svarande har tillsammans med samordnaren upprättat en plan för introduktion och rehabilitering. 21 av dessa är nöjda med det sätt på vilket samordnaren har lyssnat på och respekterat deras egna förslag vid upprättande av planen.
- 17 svarande är nöjda med det stöd de fått för att kunna skaffa ett arbete, 3 är varken nöjda eller missnöjda och 3 svarande är missnöjda.
- 11 svarande har inte haft någon praktikplats ännu och 9 av dem är missnöjda med detta.
- 13 svarande har haft en eller flera praktikplatser och av dessa är 8 personer nöjda med den typ av praktik de haft medan 3 svarande är missnöjda.
- De svarande är genomgående nöjda med undervisningen i svenska, informationen om det svenska samhället och det bemötande de får från lärarna.
- 19 svarande deltar i behandling – de flesta hos Röda Korset. Samtliga utom en är nöjda med behandling och bemötande.

Övriga synpunkter som noterats i samband med genomförande av enkäten är att:

- Man känner sig väl mottagen i Malmö.
- Flera tar upp att de känner sig låsta i en otillfredsställande social situation som har med bristen på arbete och egen försörjning att göra.

Samordnaren

Undertecknad har haft frekventa kontakter med samordnaren under hela utvärderingsperioden varvid synpunkter efterhand fångats upp. En grundläggande intervju genomfördes dessutom i utvärderingens inledningsskede och en längre uppföljande personlig intervju i september månad 2005.

Samordnaren har tidigare arbetat som introduktionssekreterare på Fosie sdf. Han påbörjade sitt arbete som samordnare i IntroRehab i början av oktober månad 2004. Samordnaren anser att Malmö stads introduktionsprogram generellt fungerar bra och har en tydlig arbetslinje. En fördel är också de olika delprogrammets målgruppsorientering.

IntroRehab behövs därför att den målgrupp programmet vänder sig till har behov av en längre introduktion med ett speciellt innehåll. Samordningen är särskilt viktig i ett program som IntroRehab därför att målgruppen behöver insatser som utförs av olika organisationer; Malmö stad, olika utbildningsanordnare, Arbetsförmedlingen, sjukvården och organisationer som Röda Korset.

För att introduktion, behandling och andra insatser ska få en bra effekt krävs samordning mellan de utförande organisationerna. Det är ett gemensamt ansvarsområde att få människor att må bättre. Behandling och utbildning hänger ihop.

Målen för introduktionen är de samma som i annan introduktionsverksamhet men de personer som ingår i målgruppen behöver längre tid på sig för att nå målet. Enligt samordnaren finns ingen borte gräns förutsatt att man kan se att personen i fråga gör framsteg i introduktionsprocessen. Målen är också i högre grad individualiserade än i jämförelse med den generella introduktionsverksamheten. Beroende på de personliga förutsättningarna kan ett första mål vara att kunna fungera bättre i vardagen, t.ex. som förälder. När det gäller arbete kan målet vara att hitta ett arbete där kraven motsvarar personens funktionella förmåga. Den behandling som personen får relaterat till sina traumatiska upplevelser kan inte alltid återge individen sin fulla funktionella arbetsförmåga. De som står närmast arbetsmarknaden och har störst chans att gå vidare kommer att prioriteras.

Samordnaren är handläggare för de personer som är inskrivna i IntroRehab. Var och en har dock kvar sin introduktionssekreterare i stadsdelen. Samordnaren ansvarar för att göra en fördjupad kartläggning samt att upprätta handlingsplaner för de inskrivna. Introduktionssekreterarna får löpande uppgifter om utvecklingen. Samordnaren upplever att det fortfarande finns en viss förvirring på stadsdelarna kring rollfördelningen eftersom strukturen är under uppbyggnad.

Samordnaren har inte tillgång till den handlingsplan som finns i Kundakt då det råder sekretess mellan stadsdelarna. Han har en egen databas där kartläggnings- och handlingsplaneuppgifter registreras. Arbetet med kartläggning och upprättande av handlingsplaner sker efterhand som samordnaren träffar de inskrivna och får möjlighet att fördjupa sig i deras situation. Information inhämtas också från behandlare, utbildare och andra berörda aktörer för att fördjupa kartläggningsunderlaget.

Kontakterna med de aktörer som berörs av samverkan fungerar bra. Varje organisation har gått igenom vilka personer man har kontakt med som är i introduktion och har behov av rehabilitering på grund av post traumatisk stress. Sammanlagt hade 64 personer skrivits in i IntroRehab vid uppföljning 2005-09-05, varav 14 personer var avslutade och 50 fortfarande aktuella. Samordnaren har regelbunden kontakt med behandlarna och personal hos utbildningsanordnarna. I slutet av februari 2005 hade de tillgängliga behandlingsplatserna fyllts och vid uppföljning i september månad 2005 deltog 31 personer i behandling och 41 personer i utbildning inom ramen för IntroRehab. Det finns, som samordnaren uppfattar det, en samsyn och en uttalad vilja till samverkan. Av betydelse är också att Arbetsförmedlingen Nya Invandrare fått ett tydligare uppdrag för målgruppen.

I projektets inledningsskede uppstod vissa sekretessproblem som förhindrade gemensamma samtal mellan behandlare, utbildare, deltagare och samordnare. Dessa löstes tämligen omgående med hjälp av olika medgivande blanketter.

Samordnaren ansåg det inledningsvis vara svårt att få grepp om hur stort behovet av samordnad introduktion var men trodde att det skulle komma att behövas fler behandlingsplatser för att tillgodose behoven. Samtidigt pekade han på möjligheten att Primärvården skulle kunna göra fler insatser för målgruppen. Tidiga insatser är viktiga.

Den utbildning som genomförts för personal som kommer i kontakt med målgruppen var mycket bra och en viktig insats för att sprida kunskap om målgruppens behov samt vilka resurser som finns för att tillgodose deras behov.

Vid uppföljning i september 2005 fanns ett tiotal personer som stått i kö för att komma i behandling hos Röda Korset inom ramen för IntroRehab. De flesta är enligt uppgift inskrivna i augusti och september månader. Även om detta inte är så lång tid sedan så kan det finnas risk för att kön kommer att växa. Det finns ett behov av fler behandlingsplatser eftersom den "allmänna" kön till Röda Korset består av drygt 200 personer bara från Malmö. Flera familjer är aktuella för inskrivning hos Teamet för Krigs- och Tortyrskadade under september månad. Det kommer att innebära att denna enhet blir betydligt mer direkt engagerad av samverkan i IntroRehab.

En tanke som förs fram av samordnaren är att primärvården behöver involveras i samverkan. Om kunskapen kring PTSD och liknande tillstånd förbättrades inom primärvården skulle också de som behöver kvalificerad behandling upptäckas tidigare. Idag är det ett problem att dessa behov ofta upptäcks sent i introduktionsfasen. Dessutom kan rätt stöd initialt förmodligen förebygga en del av behandlingsbehoven i senare skede.

Beträffande deltagarnas arbetsmarknadsintroduktion anser samordnaren att han har en bra kontakt med AF Nya Invandrare. När det blir aktuellt med arbetsmarknadsinriktade aktiviteter i introduktionen så hjälper samordnaren till att etablera kontakt mellan deltagaren och AF Nya Invandrare om inte detta redan skett genom utbildningsanordnaren eller på annat sätt.

Samordnaren anser att Arbetsförmedlingen har bra resurser för att stödja målgruppen att komma ut på arbetsmarknaden, bl.a. särskilda SIN handläggare⁴ och SIUS konsulenter⁵. Det skulle dock behövas fler platser i projektet Entré som drivs inom ramen för Arbetsbyråns verksamhet och utgör en övergång till reguljär arbetsmarknad. Det är dock viktigt att komma ihåg att behoven i målgruppen för IntroRehab varierar kraftigt från individ till individ. Både kompetens och arbetsförmåga är olika beroende på personens tidigare erfarenheter och nuvarande situation. En del har behov av skyddat arbete men många kan efter slutförd introduktion och behandling enligt samordnaren konkurrera om jobben på den reguljära arbetsmarknaden. Även om de som deltar i IntroRehab har behov av en längre introduktionsperiod än den genomsnittlige introduktionsdeltagaren så måste man vara medveten om att introduktionsperioden är en avgränsad tidsperiod efter vilken deltagaren ska kunna ta del av det generella utbudet av arbetsmarknadsinsatser.

Beträffande information till presumtiva deltagare i IntroRehab finns nu en broschyr på svenska och ytterligare 7 språk som beskriver verksamheten. Broschyren ska spridas via stadsdelarna, utbildarna och behandlarna.

Kartläggningsarbetet och arbetet med att upprätta handlingsplaner har funnit sina former. Vid ett första möte får personen presentera sig och berätta om sina förväntningar på IntroRehab. Mötet har förberetts genom att samordnaren inhämtat information om personen från tidigare handläggarkontakter. Samordnaren gör efter samtalet en bedömning om IntroRehab är rätt insats eller ej.

Introduktionssekreterarna

Telefonintervjuer

Elva introduktionssekreterare telefonintervjuades i ett tidigt skede av utvärderingsprocessen. De representerar samtliga stadsdelsförvaltningar.

Alla utom en kände till verksamheten IntroRehab. De flesta hade också anvisat en eller flera deltagare till verksamheten och hade kontakt med samordnaren kring dessa personer. Kunskaperna om hur verksamheten är organiserad och vilka aktörer som ingår i samverkan är dock skiftande.

Det anses viktigt med en särskild verksamhet för personer i behov av introduktion och behandling för PTSD eller liknande besvär. Tiden i introduktionen utnyttjas bättre i denna typ av samverkan. De extra behandlingsplatserna har underlättat verksamhetens uppstart men eftersom behoven är betydligt större än tillgången på platser kan detta snabbt bli ett problem. Ett annat problem är utslussningen till arbetsmarknaden. Det behövs fler platser i verksamhet liknande Entré. Det finns också många personer som skulle behöva extra stöd i introduktionen som inte har diagnosen PTSD men mår psykiskt dåligt.

Samarbetet med samordnaren har fungerat bra. De som varit med på utbildningen om traumatiserade flyktingar är mycket nöjda med denna utbildning.

⁴ SIN handläggare är en särskild introduktionsresurs på arbetsmarknaden för invandrare.

⁵ SIUS, Särskilt Introduktions- och Uppföljningsstöd, kan ges till arbetssökande med arbetshandikapp.

Enkät

I september månad 2005 har en enkät skickats ut till samtliga introduktionssekreterare inom stadsdelsförvaltningarna. Frågeformuläret redovisas i bilaga 3 och en sammanställning av svaren på enkäten i bilaga 7. Sammanlagt har 14 introduktionssekreterare besvarat enkäten, representerande alla stadsdelsförvaltningar utom två.

Svaren på enkäten kan i punktform sammanfattas på följande sätt:

- Kontakterna med IntroRehab varierar beroende på hur många deltagare man anvisat till verksamheten och därmed också i vilken utsträckning man känner sig involverad i verksamheten.
- De svarande har skiftande kunskaper om IntroRehab. Hälften av de svarande uppger att de i mycket hög utsträckning/i hög utsträckning har kunskaper om verksamhetens former och innehåll. Ett par personer anser däremot att de i mycket låg utsträckning har kunskap om verksamheten.
- Samtliga svarande vet vem de ska vända sig till i samordningsärenden inom IntroRehab.
- Frekvensen i kontakterna med samordnaren är mycket skiftande, från flera gånger varje vecka till någon enstaka gång. Samtliga svarande utom två är i mycket hög utsträckning/i hög utsträckning nöjda med dessa kontakter.
- Kontakterna mellan introduktionssekreterarna och personal hos utbildningsanordnarna har relativt låg frekvens. Detta är helt enligt intentionerna eftersom det är samordnaren som förväntas ha dessa kontakter för deltagare inskrivna i IntroRehab. De kontakter som förekommit har fungerat bra.
- Kontakterna mellan introduktionssekreterare och behandlare sker endast vid enstaka tillfällen. De kontakter som förevarit har fungerat bra.
- De flesta, 9 svarande, anser att den kombinerade introduktion och rehabilitering som idag finns inom ramen för IntroRehab i mycket hög utsträckning/i hög utsträckning motsvarar deltagarnas behov.
- De svarande anser dock att de deltagare de remitterat har klart olika förutsättningar för att nå målen med introduktionen.
- Den allmänna inställningen till IntroRehab är mycket positiv. Någon vill veta mer om Region Skånes roll i samverkan och någon tycker att övergången från introduktion till arbetslivet kunde fungera bättre. De utvecklingsmöjligheter som tas upp anknyter också till dessa punkter.

Utbildarna

Introduktionsinsatser upphandlas av INAR för olika målgruppers behov. De personer som ingår i IntroRehab's målgrupp deltar i olika program hos tre utbildningsanordnare; Lernia, Liber Hermods och Komvux Södervärn. De flesta deltagarna, men inte alla, går i särskilda alternativgrupper hos respektive utbildningsanordnare. Enligt uppgift från samordnaren har Komvux Södervärn de deltagare som relativt sett har sämst förutsättningar för att tillgodogöra sig undervisningen. I den första utvärderingsfasen genomfördes intervjuer med personal hos utbildningsanordnarna och i den senare utvärderingsfasen har de som arbetar med personer inskrivna i IntroRehab besvarat en enkät. Redovisningen av synpunkter delas upp efter vad som uttryckts i intervjuer under den första utvärderingsfasen respektive i enkäter under den andra utvärderingsfasen.

Den första utvärderingsfasen

Lernia

Undertecknad har hos Lernia intervjuat uppdragsledare som ingår i referensgruppen samt kurator och lärare som kommer i kontakt med målgruppen. Två av lärarna har de elever som går i alternativgrupp.

Lernia har cirka 1300 kursdeltagare i introduktionsprogram, varav från årsskiftet 25 deltagare går i alternativgrupp. Introduktionen i Malmö anses i stort fungera bra. Inflyttningen till Malmö har minskat vilket gjort att köerna till programmen nu är kortare.

I genomsnitt stannar en introduktionsdeltagare hos Lernia i ett till två år men så länge deltagaren har en progression får man vara kvar i introduktionen en längre period om så behövs.

Kursdeltagarna har ibland svårt att förstå de pedagogiska metoderna. De är låsta i sin uppfattning om hur utbildning ska bedrivas och är ofta vana vid mer auktoritära utbildningsmetoder. Andra har inte "landat" i sin nya hemmiljö när de påbörjar introduktionen. De är inte redo men introduktionstiden löper. Det är inga större skillnader i detta avseende vare sig man kommit som flykting eller av andra skäl.

Problem relaterade till migrationsrelaterad stress kommer ofta fram i undervisningssituationen men mörkertalet bedöms som stort när det gäller personer som lider av sviter efter traumatiska upplevelser kopplade till krig och/eller tortyr. Många har varit med om saker som man helst inte vill prata om. Troligen ställs inte heller de rätta frågorna. Problemen blir synliga när man inte kan följa undervisningen som planerat. En del är tydligt påverkade av mediciner.

När det inte fungerar som planerat tar läraren initiativ till trepartssamtal med introduktionssekreterare och elev. Om man vet att personen har varit med om traumatiska upplevelser och har behov av samordnad introduktion och rehabilitering tas kontakt med samordnaren i IntroRehab.

Den intensifierade samverkan har öppnat ögonen för vilket resursutbud som finns för målgruppen i allmänhet. Lärarna i alternativklass har den bästa bilden av detta medan informationen inte är lika väl spridd i övriga undervisningsgrupper.

Genom de extra behandlingsplatser som kommit till under 2004 blev det ett utrymme att anvisa deltagare med behov av behandling. Förut var kön till Röda Korset upp till 3 år. De samlade behoven bedöms dock vara betydligt större än de platser som nu tillskapats. Syftet med samverkan ser man som att spåra upp de som behöver hjälp genom IntroRehab och snabbt se till att de kan få det stöd och den behandling som erbjuds inom ramen för verksamheten. Det är oerhört viktigt att upptäcka problematiken så tidigt som möjligt. Någon av de intervjuade uttrycker det som att IntroRehab har blivit en "snabbingång" till Röda Korsets behandling. Kunskaperna bland de intervjuade lärarna är goda beträffande Röda Korsets verksamhet medan den inte är särskilt omfattande när det gäller TKT teamets verksamhet samt Vuxenpsykiatrin.

Deltagarna som anvisats från Lernia till IntroRehab är övervägande män. Kvinnorna sluter sig och blir därför ofta utskrivna från introduktionen p.g.a. sjukskrivning. De som anvisats går såväl i vanliga grupper som i alternativgrupp. De som går i alternativgrupp kan inte följa reguljär undervisning utan har behov av att gå färre timmar i en grupp där det också är färre deltagare. Kurator beslutar om vem som får gå i alternativgrupp. Förutom sina psykiska problem har dessa personer ofta en komplicerad social situation, bostadsproblem är vanligt förekommande. Hälften av de elever som går i alternativgrupp deltar i IntroRehab. De som går i alternativgrupp upplever ofta att de inte känner sig hemma i en vanlig grupp.

Samverkan fungerar bra. Samordningsfunktionen ses som viktig och den nuvarande samordnaren har fungerat mycket bra i sin roll. Samverkan har fått en bättre struktur och genom samordnaren har man tillgång till det kontaktnät som behövs gentemot kommunen. Detta gör det enkelt och effektivt. Samordnaren är också känd sedan tidigare i verksamheten. Han har god kunskap om deltagarna vilket uppges inte alltid vara fallet när man har med stadsdelsförvaltningarnas introduktionssekreterare att göra. Inrättande av en samordningstjänst innebär att samverkan gick in i en ny fas. Samordnaren upplevs vara en resurs i alternativgrupperna även för dem som inte är inskrivna i IntroRehab.

Flera av de intervjuade har deltagit i utbildningen "Traumatiserade flyktingar – PTSD". Den var mycket uppskattad och bedöms ha bidragit till att öka kunskaperna om PTSD och migrationsrelaterad stress. En av de intervjuade tycker att han efter utbildningen är mer observant och hade tidigare inte förstått hur vanlig problematiken är.

Samarbetet med Röda Korset och deras behandlare är frekvent och viktig liksom samverkan med Arbetsförmedlingen Nya Invandrare och deras arbetspsykolog. Även Arbetsbyråns program Entré är en viktig resurs för utslussningen på arbetsmarknaden. Det finns behov av fler sådana verksamheter.

De lärare som arbetar i alternativklasserna har betydligt fler kontakter utåt än övriga lärare som intervjuats. Lärarna i alternativklasserna har också varit involverade i tidigare samverkanskontakter och vuxit in i den nya samverkan och inhämtat information efterhand. För övriga uttrycks ett önskemål om mer information, gärna skriftlig.

Förväntningarna att samverkan ska ge bättre resultat i fråga om utslussning till arbetsmarknaden är höga. Samverkan ger en mer sammanhållen bild av tillgängliga resurser vilket underlättar för deltagarna. Informationen till deltagarna är samstämmig och präglas av samsyn. Någon uttrycker att denna samsyn utgår från en människosyn som innebär att deltagarna i verksamheten inte är psykiskt sjuka utan traumatiserade. Det finns goda chanser att man ska kunna bli helt kvitt sina symptom även om detta inte är möjligt i alla fall.

De som går i alternativgrupp uppnår i hög utsträckning högsta nivå (D) i Sfi undervisningen men det tar i genomsnitt tre och ett halvt år att komma dit. Det är dock sällsynt att deltagarna kan gå från utbildningen ut i jobb trots att många av dem är högutbildade. Erfarenheten är att man kan ta till sig utbildningen samtidigt som man går i behandling. De som går till vårdcentralerna lyckas dock sämre än de som får kvalificerad behandling hos t.ex. Röda Korset. De som går till Primärvården blir ofta sjukskrivna och medicinerar kraftigt medan Röda Korset har ändrat sin policy beträffande mediciner och använder mediciner restriktivt. Det senare har en positiv inverkan på möjligheterna att ta till sig undervisningen.

Liber Hermods

Undertecknad har hos Liber Hermods intervjuat kurator samt lärare. Utbildningsanordnaren representeras i referensgruppen av verksamhetschef samt kurator. Tre lärare arbetar med introduktionsprogram för Malmö stad. Sammanlagt har man ett åttiotal elever varav ett tiotal är aktuella i IntroRehab.

Full tid är egentligen 20 timmar per vecka men de som omfattas av IntroRehab går 12 timmar per vecka fördelat på tre dagar.

Lärarna har fått information om IntroRehab genom sina representanter i referensgruppen och sedan direkt av samordnaren. Man uppfattar syftet med verksamheten som att ge krigs- och tortyrskadade med svåra trauman speciell hjälp bl.a. genom behandling på Röda Korset.

Elever som har behov av stöd inom ramen för IntroRehab kartläggs av kurator innan samordnaren kontaktas. Det stöd eleverna kan få inom IntroRehab hjälper dem att må bättre. Det var bra att extra platser kunde ordnas för behandling. Det är många som behöver behandling. Tidiga insatser är viktiga.

Man har fått en bra kontakt med samordnaren men också med introduktionssekreterarna ute i stadsdelarna. Kontakten med samordnaren i IntroRehab är frekvent, minst en gång per vecka. Man skulle vilja ha mer kontakt med Röda Korset men man har svårt att få tiden att räcka till för sådant. Man ska också försöka hinna med att förbättra kontakten med Arbetsförmedlingen. En viktig kontakt som man har på Arbetsförmedlingen Nya Invandrare är med deras arbetspsykolog. Några elever har fått arbete genom Arbetsbyråns verksamhet Entré.

Lärarna deltog i utbildning kring PTSD och tyckte att det var en mycket bra utbildning. Utbildningen har ökat förståelsen för problematiken. Elevernas problem är en väv av olika komponenter, även sådana som inte är kopplade till den migrationsrelaterade stressen.

Kulturskillnaderna påverkar integrationsprocessen. Familjeproblem är relativt vanliga liksom bostadsproblem. Många passar inte in i det svenska samhället kompetensmässigt och då känner man sig ifrågasatt. Det tar ofta en tid innan man vågar öppna sig i utbildningen.

Samverkan tillmäts i sig stor betydelse. Lärarnas viktigaste samverkanskontakter i IntroRehab är verksamhetens egen kurator och samordnaren. Samverkan uppfattas idag fungera betydligt bättre än tidigare. Ett önskemål som framförs är att det skulle inrättas en samordningsgrupp på handläggarnivå. Samverkan är framförallt viktig för att eleverna ska få bästa möjliga stöd och en samverkansgrupp skulle underlätta samordningen.

Komvux Södervärn

En gruppintervju har genomförts med två studierektorer och tre lärare. Den kommunala vuxenutbildningsverksamheten vid Komvux Södervärn innefattar introduktion med Sfi för personer med psykiska funktionshinder i åldersintervallet 20 – 40 år. Sammanlagt 30 platser är tillgängliga i alternativklasser med 15 timmars undervisning per vecka.

Avtalet om platser för introduktion i alternativklasser har nyligen ingåtts med INAR. Skolan har dock tidigare långvarig erfarenhet av att arbeta med traumatiserade personer. Vid intervjun har man träffat samordnaren vid ett tillfälle och ett tiotal elever har påbörjat sin introduktion. Man har fått information om grunderna för IntroRehab – att det är en sammanhållen introduktions- och rehabiliteringsverksamhet. Enskilda kontakter mellan lärarna och samordnaren har förekommit kring de inslussade eleverna och man har upplevt det vara lätt att nå samordnaren. En effektiv samordning ger tid för lärarna att ägna sig åt att utbilda deltagarna. Samsyn anses vara viktig och arbetet känns mer meningsfullt om lärare, behandlare och introduktionssekreterare ser sig själva i ett sammanhang.

Det är viktigt att kunna ha små grupper i undervisningen för att eleverna behöver bli sedda. Undervisningen måste vara helt individanpassad och det är svårt för många att gå 15 timmar i veckan bl.a. för att de medicinerar. Ofta börjar man med ett lägre antal timmar och bygger sedan på. Det är viktigt att bygga upp deltagarnas tillit för skolan, personalen och undervisningen. Man använder olika pedagogiska metoder för att nå målen med Sfi undervisningen och prövar sig fram för att hitta de medel som fungerar bäst. Skolan har speciella resurser för att arbeta med uttal och för att hjälpa personer med dyslexi.

Ett problem i introduktionen gentemot arbetsmarknaden upplevs vara att arbetsgivare ofta sätter upp språket som ett hinder för anställning. Det är viktigt med praktikmöjligheter så att invandrarens yrkeskompetens och sociala förmåga blir synlig.

Samverkan anses vara viktig om den inte blir alltför byråkratisk. Det är viktigt att stadsdelarna har förtroende för utbildningsanordnarens förmåga att genomföra undervisningen på bästa sätt.

Den andra utvärderingsfasen

Under augusti och september 2005 har ett frågeformulär tillsänts personal hos de tre utbildarna för att följa upp deras uppfattningar om hur samverkan fungerar. Sammanlagt har 11 personer besvarat enkäten; 4 från Lernia, 3 från Liber och 4 från Komvux Södervärn. Av de svarande är 7 personer utbildare, 2 har lednings-/samordningsfunktioner och 2 har andra roller hos utbildningsanordnarna. Frågeformuläret redovisas i bilaga 3 och en sammanställning av svaren i bilaga 8. Enkätsvaren kan sammanfattas på följande sätt:

- Det finns en variation rörande såväl kunskapen om som upplevelsen av att vara involverad i IntroRehab beroende på roll och frekvens i kontakter. 8 av de svarande anser sig dock i mycket hög utsträckning/i hög utsträckning ha kunskap om uppbyggnaden av och innehållet i verksamheten IntroRehab.
- Samtliga utom en svarande vet vem man ska vända sig till i samordningsärenden.
- 5 av de svarande har kontakt med samordnaren varje vecka, 2 svarande ett par gånger i månaden och resten mer sporadiskt. Så gott som alla svarande anser att kontakterna i mycket hög utsträckning/i hög utsträckning har fungerat bra.
- Att kontakter tas direkt med introduktionssekreterare eller behandlare i ärenden som rör deltagare i IntroRehab är inte vanligt. Beträffande de kontakter som förekommit är utbildarna mer nöjda med hur kontakterna med behandlarna har fungerat jämfört med kontakterna med introduktionssekreterarna.

- Huvuddelen av de svarande, 7 personer, anser att verksamheten IntroRehab i mycket hög utsträckning/i hög utsträckning tillgodoser deltagarnas behov. Övriga 4 svarande har ingen uppfattning i frågan.
- Det finns positiva förväntningar på deltagarnas möjligheter att uppnå målen i introduktionen även om svaren speglar en variation i styrkan på dessa förväntningar.
- Samverkan uppfattas fungera mycket bra även om det finns någon svarande som tycker att samordningen är för byråkratisk och att det är för många möten.
- Det finns flera utvecklingsförslag:
 - Samla verksamheten under ett tak.
 - Mer samarbete mellan utbildare på olika skolor. Ett inslag i detta är den redan påbörjade gemensamma handledningen hos Röda Korset.
 - Utökning av antalet platser.
 - Mindre enheter och mer personal.

Av svaren framgår en fortsatt positiv inställning till samverkan, en förbättrad kunskap om vad verksamheten innebär samt att modellen med en samordnare tycks fungera utmärkt.

Behandlarna

Utvärderingsaktiviteterna hos de organisationer som är involverade på behandlingssidan har varit uppbyggda på samma sätt som hos utbildarna. I den första utvärderingsfasen genomfördes intervjuer med personal och i den senare utvärderingsfasen har de som arbetar med personer inskrivna i IntroRehab besvarat en enkät. Redovisningen av synpunkter delas upp efter vad som uttryckts i intervjuer under den första utvärderingsfasen respektive i enkäter under den andra utvärderingsfasen.

Den första utvärderingsfasen

Röda Korset

På Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade har undertecknad intervjuat verksamhetschefen samt ytterligare tre psykologer. Röda Korset började sin verksamhet 1988. Då tog man enbart emot tortyrskadade. Verksamheten har hela tiden varit projektfinansierad. Nuvarande verksamhet bekostas av Region Skåne, Malmö stad, EU medel samt medel från FN's tortyrfond, Allmänna Arvsfonden samt andra stiftelser och fonder.

Pengarna räcker till knappt tio tjänster. I personalstyrkan finns verksamhetschef, allmänläkare, psykologer, sjukgymnaster, socionomer och läkarsekreterare.

Vid intervjutillfället fanns 230 personer i behandling varav ett 30-tal inom IntroRehab. Kön till behandling var lång och omfattade cirka 160 namn. Genom att det är brist på platser kan det förflyta lång tid mellan händelse och behandling. När man kommer till Röda Korset har man ofta haft kontakt med många läkare inom Primärvården. Man söker för symptom som smärta, nedstämdhet och sömnsvårigheter. Man pratar inte om sina mardrömmar, rädslor etc.

Samverkan med Malmö stad har tidigare gått genom stadsdelsförvaltningarna. IntroRehab är en ny samverkansmodell. Samordning av introduktion och rehabilitering är bra. Det är viktigt att hjälpa målgruppen ur sin passivisering. De som tar sig in i samhället behöver inte alltid

behandling. Sysslolöshet fördjupar ofta problemen. Det är annorlunda att arbeta med nyanlända – de har hoppet kvar.

Det är viktigt för behandlarna med samverkan ur många aspekter. En sådan aspekt är att behandlingen inte genomförs isolerat utan att det också finns annat att erbjuda patienten. Idealet hade varit att få ut dem i arbete direkt efter behandlingen. Röda Korset skulle också kunna fortsätta en stödkontakt under den första tiden på arbetsplatsen. Förändringarna på arbetsmarknaden har haft negativ inverkan på möjligheterna för målgruppen att få jobb. Samhället behöver skapa en plattform för sysselsättning för målgruppen.

I behandlingen är det viktigt att till att börja med bygga upp tillit. Patienten får tillfälle att prata om sitt trauma för att kunna lägga det bakom sig och man försöker hjälpa honom/henne att hantera symptomen på ett acceptabelt sätt. Ett viktigt inslag är också att bygga upp en positiv framtidsbild.

Ofta kan man inte bli helt besvärsfri men många kommer långt. Behandlingen avslutas när man inte gör några framsteg längre. En vanlig längd på behandlingen är ett år. Yngre personer har ofta kortare behandlingstider.

Innan nuvarande samordnare började sitt arbete upplevdes samverkan som rörig. Nu finns en stabil struktur i samverkan och genom samordnaren har man tillgång till de kontakter som rör patienterna inom kommunen. Hittills har man träffat samordnaren någon gång per månad för genomgång av inskrivna, informationsutbyte och gemensam planering. Man upplever sig få snabba besked på frågeställningar som kommer upp och att det nu fungerar bättre för deltagarna när det gäller utbildning och arbete.

Syftet med samverkan uppfattas vara att ta vara på de ingående organisationernas resurser och utnyttja dem på bästa sätt. Samverkan ska också överbrygga barriärer som hindrar kommunikation kring individerna.

Tidigare upplever man att individerna har hamnat på ett ställe åt gången. Nu jobbar de berörda samtidigt för att hjälpa deltagarna.

Personalen hos Röda Korset har fått information om verksamheten genom representant i referensgrupp samt av samordnaren. Det finns delade åsikter om den information som gått ut till deltagarna om verksamheten. Någon av de intervjuade tycker att den information som finns på medgivandeblanketterna är tillräcklig medan någon annan tycker att informationen till deltagarna om IntroRehab kunde vara tydligare. Man har inte det informationsblad som är utarbetat.

En av de intervjuade psykologerna har en frekvent direktkontakt med lärarna på Lernia. Skolan är viktig för deras patienter. Under senare år tycker man att det vuxit fram ett nytt tänkande inom Sfi undervisningen. Man tar i betydligt större utsträckning hänsyn till individernas förutsättningar, både begränsningar och resurser. Förändringarna har lett till att eleverna idag ofta är mer positiva till skolan. Svenska ska vara ett verktyg för att gå vidare i livet. Möjligheterna till praktik betyder också mycket. Det ger ett lyft att komma ut i arbetslivet.

Tillgång till alternativ undervisning i svenska är bra men alla behöver inte gå i alternativgrupp. Det finns stora variationer i besvär hos individen. Därför behövs individuella bedömningar av hur många timmar var och en klarar av att delta i introduktionen. En fördel med alternativgrupperna är att där utvecklas speciell kompetens och förståelse för målgruppens problematik. Ibland är en anpassning av utbildningen inom ramen för ordinarie undervisningsgrupp att föredra.

Kontakter med Arbetsförmedlingen finns, framförallt med arbetspsykolog på Arbetsförmedlingen Nya Invandrare. Några patienter har kunnat anvisas till Arbetsbyråns verksamhet Entré.

Många av patienterna orkar inte ta sig ut på arbetsmarknaden med hjälp av den vanliga arsenalen av arbetsmarknadsprogram. Man kan inte konkurrera på lika villkor om befintliga jobb. En period med skyddad anställning kan utgöra en viktig förberedelse för att kunna ta till sig reguljära stödinsatser i arbetsmarknadshänseende.

Några fördelar som de intervjuade ser med samverkan är följande:

- det skapar en helhetsbild och man drar åt samma håll
- det känns mer meningsfullt, tryggt och hoppfullt att arbeta i sin profession när man vet att andra bidrar utifrån sin profession
- målgruppen har blivit mer synlig genom IntroRehab
- tillsammans bildar vi som samarbetar en stödjande ring runt deltagaren
- summan av våra insatser är mer än 1+1
- bra med specialister inom olika områden när man kan få dem att samverka mot ett gemensamt mål
- det blir effektivare

Någon av de intervjuade tycker att det kan finnas ett behov att diskutera de grundläggande värderingarna. Organisationerna uppfattas delvis göra olika prioriteringar. Detta uppfattas vara kopplat till organisationernas olika ansvarsområden och uppgifter. En fördel hade dock varit att tydliggöra detta.

Kvaliteten i samverkan uppfattas ha förbättrats betydligt genom den nuvarande uppbyggnaden av den. Det finns också en mer uttalad vilja att komma överens i den nya samverkansorganisationen.

Region Skåne, Vuxenspsykiatri och TKT teamet

Tre personer har intervjuats, hälso- och sjukvårdsstrateg, samordningskurator Vuxenspsykiatri samt verksamhetschefen för TKT – teamet. Samtliga ingår i referensgruppen för IntroRehab.

Psykiatrien har ett omfattande gränssnitt mot Malmö stad. IntroRehab är en av de verksamheter kring vilken man samarbetar. ARETA projektet var en bra modell för att knyta samman behandling och introduktion. När projektet upphörde stod man inför frågan hur man skulle kunna implementera modellen i ordinarie verksamhet. Dessa diskussioner startade 2002 och utmynnade i IntroRehab.

Målgruppen för IntroRehab söker hjälp inom Primärvården, i Vuxenpsykiatrien och i TKT teamet för barn och familjer. Region Skåne finansierar också en del av Röda Korsets verksamhet. Målgruppens storlek är svår att avgränsa men en aktuell undersökning inom Primärvården visar att 30 % av de som söker hjälp i grunden har olika psykiska problem. Hur stor andel som av dessa som kan diagnostiseras som PTSD eller liknande symptom finns inga siffror kring.

IntroRehab har funnit en struktur där samordningen kan utvecklas. Ett nätverk har formats, en samordningsfunktion har byggts upp och utbildning har givits till de som möter personerna i målgruppen. Väsentligt har varit att skapa förutsättningar för tidiga och samordnade insatser.

Samordningskurator inom Vuxenpsykiatrien har tillsammans med en psykolog vid enheten under ett antal år arbetat med speciellt med PTSD och samtalsbehandling enligt FEED metoden. De patienter som söker hjälp inom Vuxenpsykiatrien har i regel varit i Sverige en tid och därför har man inte så många som tillhör målgruppen för IntroRehab. I slutet av februari 2005 var tre personer aktuella på enheten inskrivna i IntroRehab.

Vuxenpsykiatrien förväntar sig att Primärvården ska ha gjort insatser innan remittering till Vuxenpsykiatrien. Det är viktigt att inte bara sjukskriva om en person inte klarar att delta i introduktion hela dagar. Det är positivt om man kan delta 1 – 2 timmar om dagen till att börja med. Att ha något vettigt att göra är viktigt. Behandlingsresultaten kan spolieras av sysslolöshet.

Samordningskurator kommer närmast att sprida informationen om IntroRehab inom den egna verksamheten. IntroRehab har fått en betydligt bättre struktur sedan nuvarande samordnare anställdes. Malmö stad har efter hand också förstått att man måste ha differentierade mål för introduktionen – alla kan inte komma ut på arbetsmarknaden.

Teamet för krigs- och tortyrskadade (TKT) inom barn och ungdomspsykiatrien (BUP) hade i slutet av februari 2005 kontakt med två inskrivna deltagare i IntroRehab. Verksamhetsansvarig menar att kunskapsspridningen kring PTSD är viktig för att man ska kunna göra mer innan en person behöver specialistvård.

Det behövs en bred kontaktyta för att fånga upp de som behöver hjälp. Många patienter har svårt att hitta rätt resurser i systemet. De vet inte vad man kan göra åt deras problem och söker ofta för symptom som tryck över bröstet, hjärtproblem, värk och liknande.

I TKT teamet arbetar sju personer med olika kompetenser. Verksamheten liknar den vid ett psykiatriskt öppenvårdsteam. Man arbetar både med föräldrar och barn. Man arbetar i stort som på Röda korset med behandlingen.

Tidigare hade man kontakt med Malmö stad i enskilda ärenden. Den nuvarande modellen med en samordnare ses som en fördel. En förhoppning med IntroRehab är också att kunna underlätta informationsflödet mellan teamet och utbildningsanordnarna. Det är viktigt att sammanföra den information som deltagaren ger till behandlaren respektive utbildaren till en helhetsbild.

Genom samverkan kan onödigt dubbelarbete undvikas. Det är också viktigt att dra åt samma håll. Det är mycket smidigare att ha kontakt med en person inom kommunen än ett stort antal introduktionssekreterare. Eftersom samordnaren har relativt få ärenden har han också större

möjligheter att lära känna sina ärenden. Den nuvarande formen av samverkan har förutsättningar att bli mer proaktiv än tidigare då kontakterna varit mer sporadiska och skett först då problem uppstått. Att ha en kontaktperson är också en fördel för patienterna. De är ofta rädda för myndighetspersoner. Om vi har förtroende för samordnaren har personerna i målgruppen lättare att ha det också.

Tidigare har det funnits en inställning i introduktionen att bara man skaffar fram jobb till den här gruppen så skulle allt lösa sig. Vi har sagt att det inte går att tänka så. Alla är inte redo för jobb. Vissa klarar knappt att gå upp och att sköta sin personliga hygien. Samtidiga och samordnade introduktions- och behandlingsinsatser under en längre period behövs för att hjälpa personerna i målgruppen. Möjligheten att delta i introduktion kan vara avhängigt formerna. Det behövs ett flexibelt tänkande kring vad introduktion är.

Den andra utvärderingsfasen

Under augusti och september 2005 har ett frågeformulär tillsänts personal hos de tre organisationer som är involverade i behandlingsinsatser inom ramen för samverkan i IntroRehab. Sammanlagt har 17 personer besvarat enkäten; 10 från Röda Korset, 3 från Vuxenpsykiatri och 4 från TKT teamet hos Barn- och ungdomspsykiatri. Av de svarande är 14 personer behandlare, 2 har lednings-/samordningsfunktioner och 1 har annan funktion. Frågeformuläret redovisas i bilaga 3 och en sammanställning av enkätsvaren i bilaga 9.

Enkätsvaren kan i punktform sammanfattas på följande sätt:

- En stor andel av de svarande, 13 personer, känner sig i medelmåttig eller låg/mycket låg utsträckning involverade i samverkan. En förklaring till detta är att Vuxenpsykiatri och TKT haft få deltagare hittills men även hos Röda korset känner sig huvuddelen av de svarande, 7 personer, medelmåttigt eller i låg utsträckning involverade i verksamheten IntroRehab.
- Kunskaperna om IntroRehab varierar mer hos behandlarna än hos introduktionssekreterare och utbildare. Huvuddelen av de svarande är väl insatta i verksamhetens utformning och innehåll men 4 svarande uppger att de i låg/mycket låg utsträckning har någon kunskap om IntroRehab. Samtliga utom 2 av de svarande vet vem de ska vända sig till i samordningsärenden.
- 3 svarande har frekventa kontakter med samordnaren medan övriga har kontakt vid enstaka tillfällen. De kontakter som har förekommit har varit till full belåtenhet.
- Kontakter med introduktionssekreterare och personal hos utbildare är inte vanliga men de kontakter som varit har fungerat bra.
- Sammanlagt 13 svarande anser att den samordnade introduktionen/rehabiliteringen inom ramen för IntroRehab tillgodoser deltagarnas behov i hög/mycket hög utsträckning. Detta ger i många fall stora möjligheter att uppnå introduktionsmålen enligt de svarande.
- En mycket positiv inställning finns till samverkan och vinsterna med denna. Deltagarna får ett bättre stöd genom individanpassade, integrerade och samordnade insatser.
- IntroRehab innebär ökade möjligheter för individen till rehabilitering, arbete och vidareutbildning.

- Det finns behov av att utveckla fler vägar till arbete. En annan synpunkt är att verksamheten är alltför anonym inom sjukvården och att det därför behövs mer information där.

Övriga intervjuade

Arbetspsykolog samt handläggare vid Arbetsförmedlingen Nya Invandrare

En kort intervju genomfördes i den första utvärderingsfasen med arbetspsykologen på Arbetsförmedlingen Nya Invandrare. Intervjupersonen har av många tidigare intervjuade nämnts som en mycket viktig kontakt i utslussningen av deltagare i IntroRehab ut på arbetsmarknaden.

Arbetspsykologen är involverad i Arbetsbyråns verksamhet Entré och har kontakter inom ramen för IntroRehab med såväl samordnare som utbildare och behandlare. Deltagarna i IntroRehab är berättigade till samma stöd som andra sökande som ingår i målgruppen för Arbetsförmedlingen Nya Invandrare – personer som varit i Sverige kortare tid än tre år efter det att man fått arbets- och uppehållstillstånd.

Kunderna på Arbetsförmedlingen Nya Invandrare får i tidigt skede en basinformation på sitt eget språk kring arbetsförmedlingens resurser. Man förväntar sig sedan att utbildarna använder sig av jobbportalen på www.ams.se och ser till att eleverna gör en meritportfölj. När man kommit en bit i Sfi undervisningen ska man kunna använda sig av den självservice som finns att tillgå på kontoret.

Arbetspsykologen kopplas in när en sökande har någon form av funktionshinder. Arbetspsykologens uppgift är bl.a. att utreda vilken kravnivå som är lämplig i enskilda ärenden samt att vara en resurs för kollegorna i deras arbete. Utredande samtal är ett huvudsakligt instrument i detta arbete.

Det är svårt att placera personer med språksvårigheter och funktionshinder på dagens arbetsmarknad. Arbetspsykologen samarbetar med behandlare och utbildare inom IntroRehab vid bedömningar av traumatiserade sökande.

Arbetspsykologen är sedan en tid långtidssjukskriven och en ny kontaktperson mot IntroRehab har utsetts. Denne är förmedlare vid Arbetsförmedlingen Nya Invandrare. Han har vid ett par tillfällen träffat samordnaren för att diskutera utformningen av samverkan mellan förmedlingen och IntroRehab. Den nya kontaktpersonen har lång erfarenhet av att arbeta med den aktuella målgruppen och är väl förtrogen med de behov av stöd som finns i gruppen. Bedömningar som tidigare gjorts av förmedlingens egen arbetspsykolog kommer i fortsättningen att göras av arbetspsykolog vid AF Rehab. Möjligheterna att utöka antalet platser i Arbetsbyråns verksamhet Entré undersöks för närvarande.

Re-Komp

Inom ramen för Equal projektet Re-Komp utvecklades 2003 ett lokalt kompetensutvecklingsprogram för handläggare från olika myndigheter som arbetar med nyanlända flyktingar och invandrare. Vid genomförande av utbildningen framkom ett behov av mer kunskap och kompetensutveckling kring traumatiserade flyktingar och PTSD. Samtidigt hade det i referensgruppen för IntroRehab förts en diskussion kring möjligheterna att tillskapa en utbildning för deltagande organisationers behov.

Utifrån denna bakgrund utarbetade personal från TKT teamet, Vuxenpsykiatri och Röda Korsets behandlingscenter en sådan utbildning. Den har under hösten 2004 genomförts i två omgångar och fler är planerade.

Deltagare har varit personal från Migrationsverkets mottagningsenhet, Malmö stads introduktionsverksamhet samt Primärvård och Arbetsförmedling. Utbildningen har bestått av två moduler – en grundutbildning och en påbyggnadsutbildning. I grundutbildningen behandlades invandringspolitiken, bakgrundsfakta om krig och tortyr, psykiska och somatiska symptom till följd av krig och tortyr med fokus på PTSD samt förhållningssätt och beredskap för att möta målgruppen. I påbyggnadsutbildningen gick man igenom hur utrednings- och behandlingsarbetet är upplagt.

Ovan information har inhämtats genom samtal med personal i Re-Komp.

Projekt Entré

Eftersom Projekt entré nämnts i ett flertal sammanhang som ett bra exempel på en inslussningsverksamhet till den reguljära arbetsmarknaden så fann undertecknad det befogat att belysa denna verksamhet i utvärderingen. En intervju har genomförts med Kristina Pihl som samordnar projektverksamheten. Undertecknad har också tagit del av projektbeskrivning samt projektrapporter. Dessa dokument bifogas som bilaga 10.

Verksamhetens grundmetodik bygger på att AF Nya Invandrare tar ut lämpliga deltagare till projektet. Arbetsbyråns medarbetare undersöker därefter möjligheterna för deltagaren att ingå i projektet. Deltagare som antas får en Offentligt Skyddad Anställning i 12 månader med möjlighet till förlängning upp till 15 månader. Under denna period arbetar deltagaren med praktiska arbetsuppgifter inom någon av Arbetsbyråns egna verksamheter alternativt på enskild arbetsplats i kommunal förvaltning eller i en förening. Den här perioden ses som en rehabiliteringsperiod där arbetsuppgifter genomförs under handledning och där också ett socialt stöd ingår. Om det finns brister i det svenska språket ska detta kunna åtgärdas genom samverkan mellan projektet och utbildningsförvaltningen. Även vägledningsinsatser ingår. Det finns idag 15 årsplatser. Diskussioner har förts om utökning med 5 platser. Tidigare var det kö till verksamheten men just nu är endast 12 platser belagda. Målgruppen är nyanlända flyktingar och invandrare med dokumenterade arbetshandikapp. Många deltagare har tillhört målgruppen för IntroRehab. Syftet med den arbetslivsinriktade rehabiliteringen är att finna vägar till anställning på öppen arbetsmarknad. Vid intervjutillfället i september 2005 hade sammanlagt 25 personer fått OSA anställning i verksamheten sedan starten i mars månad 2004 och av dessa var 13 avslutade och 12 fortfarande aktuella. Bland de 13 avslutade har 7 övergått till en anställning, 1 startat eget och 5 personer avslutats av annan anledning.

Kompletterande intervjuer med styrgruppsmedlemmar

Korta intervjuer, i de flesta fall per telefon, har genomförts med några verksamhetsföreträdare i referensgruppen för att ta reda på om dessa uppfattat att förutsättningarna för samverkan förändrats på något sätt under den andra introduktionsfasen.

Av dessa intervjuer framgår bl.a. följande:

- I september månad var sammanlagt 253 personer i behandling hos Röda Korset inkluderat deltagarna i IntroRehab. Det är 125 personer som står i kö till behandling i reguljär verksamhet som bor i Malmö och 10 personer i kön till IntroRehab. Kön till IntroRehab började bildas redan före sommaren.
- Sedan april/maj har Röda Korset handledning för lärare hos utbildarna, två timmar var tredje vecka.
- Samordnaren träffar nu behandlarna på Röda Korset en och en istället för i grupp. Detta fungerar bättre än tidigare modell.
- Flera av de intervjuade tycker att tanken med att knyta Primärvården närmare samverkan inom IntroRehab är vettig. Primärvården kommer inom kort att få mer resurser till att arbeta med ”den nya tidens sjukdomar” där man också kan räkna in PTSD. Detta innebär bl.a. att ett särskilt resursteam kommer att etableras. Detta team alternativt utvecklingsansvarig inom Primärvården skulle kunna utgöra en länk till IntroRehab.
- Frågor kopplade till arbetslöshet och bostadsproblematik för målgruppen behöver uppmärksammas ytterligare framöver.

5 Analys av det första årets verksamhet

Analysen av det första årets verksamhet inom IntroRehab, byggt på nuvarande samverkansmodell, består dels av en SWOT – analys genomförd efter första halvårets verksamhet och dels av en utfallsanalys som bygger på hela första årets verksamhet.

SWOT – analys 2005-03-31

Inledningsvis gjordes en s.k. SWOT analys för att bedöma och värdera genomförande och utfall under verksamhetens första fas. SWOT står för de engelska orden Strengths (styrkor), Weaknesses (svagheter), Opportunities (möjligheter) och Threats (hot). Det är en analysmetod som ger en bra överblick över en verksamhetsprocess i ett tidigt skede och som pekar på nyckelfaktorer av strategisk betydelse för den fortsatta utvecklingen. Styrkor och svagheter är relaterade till själva verksamheten och det som kan påverkas internt medan möjligheter och hot i huvudsak handlar om den externa miljö som verksamheten är beroende av. Styrkor och svagheter är dock inga statiska faktorer utan innehåller också de interna möjligheter och hot sett i ett framtidsperspektiv. Resultatet av analysen redovisas nedan.

Styrkor

- Berörda organisationer har gemensamt kommit överens om målinriktning, målgruppsavgränsning, organisation och resurstilldelning.
- Referensgruppen består av personer som har beslutsbefogenheter i sina respektive organisationer.
- Det finns en uttalad ambition/vilja att samverka både på ledningsnivå och på operativ nivå i de medverkande organisationerna.
- Det finns positiva förväntningar på att samverkan ska leda till att målgruppen får bättre hjälp än tidigare.
- Bra resurser/förutsättningar i fråga om
 - Samordning
 - Introduktion och Sfi
 - Behandling
 - Arbetspsykolog på Arbetsförmedlingen Nya Invandrare samt Arbetsbyråns verksamhet Entré är viktiga resurser.
- Det finns en respekt för varandras yrkeskompetens.
- Den utbildning som genomförts har ökat kunskaperna om PTSD bland utbildare, introduktionssekreterare, arbetsförmedlare m.fl.

Samordnaren har snabbt kommit in i sitt arbete, slussat in deltagare i samordnad introduktion och rehabilitering samt byggt upp samarbetskanaler och samarbetsformer med berörda aktörer. Den nuvarande verksamhetens utformning har vuxit fram i en samverkansprocess där berörda aktörer varit representerade. Efterhand har verksamhetens ramar och innehåll fallit på plats och så vitt undertecknad uppfattat det grundats på konsensusbeslut. Representanterna i verksamhetens referensgrupp har beslutsmässig förankring i sina respektive organisationer vilket gör att beslut kan tas snabbt och förankras på ett bra sätt. I genomförda intervjuer har det tydligt framgått att det finns en positiv inställning till att samverka i de medverkande organisationerna och att var och en är beredd att aktivt bidra till en god samverkan.

De intervjuade tror också i hög utsträckning att samverkan i sig kan bidra till en högre kvalitet i den samordnade introduktionen/rehabiliteringen för deltagarna. Samordningsfunktionen ses som en strategiskt mycket viktig funktion. Samordnaren har i intervjuerna fått mycket positiv feedback för sitt sätt att hantera denna roll. Han har snabbt kommit in i sitt arbete, upparbetat samverkanskanaler och utfört sina arbetsuppgifter på ett sätt som är uppskattat av samverkansparterna.

Såväl deltagare som samverkanspartners tycker att introduktionen med Sfi och behandlingsinsatserna har en hög kvalitet. De som arbetar i de olika verksamheterna har en uttalad respekt för varandras yrkeskompetens. De olika verksamheterna inom ramen för den samordnade introduktionen har utvecklats under ett antal år och bygger på hög och specialiserad kompetens inom varje område samt beprövad erfarenhet. Den utbildning som genomförts på initiativ av referensgruppen inom IntroRehab kring PTSD problematiken synes också ha inneburit en ökad kunskap på området i de medverkande organisationerna. Detta är viktigt inte minst för att förbättra möjligheterna till tidig upptäckt av dem som behöver den hjälp som kan erbjudas i IntroRehab. Intressant i detta sammanhang är att ett par personer remitterats till samordnaren direkt från mottagningsenheten på Invandrarservice. Arbetspsykologen på Arbetsförmedlingen Nya Invandrare samt Arbetsbyråns verksamhet Entré nämns som viktiga resurser i utslussning på arbetsmarknaden.

Svagheter/förbättringsmöjligheter

- Arbetet med att sprida information om verksamheten kan utvecklas.
- Sekretessbestämmelserna har orsakat vissa störningar.
- Arbetet med de individuella kartläggningarna och handlingsplanerna kan utvecklas.
- Det behövs fler möjligheter till anpassad sysselsättning/skyddat arbete.
- Många i målgruppen har kontakt med Primärvården men dessa ingår inte i samverkan.
- Den gemensamma värderingsplattformen kan utvecklas.

I intervjuerna har framgått att verksamheten IntroRehab till namnet är känd och att den förknippas med samordnaren. Ett flertal har dock inga djupgående kunskaper om verksamheten. Deltagarna har ofta endast en vag bild av att deras olika kontakter ingår i ett samverkansnätverk. De intervjuade som är med i referensgruppen har av naturliga skäl en tydligare bild av verksamheten än de som arbetar operativt i verksamheterna. Personer som har tät kontakt med samordnaren har en bättre bild än de som har mer sporadiska kontakter. Hos utbildarna har lärarna i alternativgrupperna mer information än övriga lärare.

Det finns ett informationsblad på lätt svenska som riktar sig till presumtiva deltagare och ett annat informationsblad som riktar sig till berörda verksamheter. En broschyr har också utarbetats som ska spridas efter hand. Vidare finns information på Sdf Fosies hemsida. Det är viktigt att sprida information om verksamheten kontinuerligt och i olika sammanhang bl.a. med hänsyn till personalomsättning.

Undertecknad föreslår att en särskild informationsplan görs i vilken målsättningar för arbetet sätts upp, målgrupper och innehåll i informationen definieras samt lämpliga metoder för informationsspridningen utarbetas.

Ett problem har varit hur man ska hantera sekretessfrågor. Två olika medgivanden att ta del av sekretessbelagda uppgifter har tagits fram. Det ena gäller sekretess mellan Malmö stad, Röda Korset och Region Skåne. Det andra rör sekretess mellan Malmö stad och utbildningsanordnarna.

Vid genomgång av tillgänglig information kring deltagarna i IntroRehab har det visat sig att viktig information om deltagarnas utbildnings- och yrkesbakgrund samt kunskaper i svenska saknas i många fall. Så vitt undertecknad uppfattat det är detta något som ska ingå som underlag för upprättande av individuell handlingsplan. Ett problem i detta sammanhang är att samordnaren inte har tillgång till Kundakt utan har varit tvungen att upprätta en egen databas för att hantera kartläggnings- och handlingsplaneinformation. Detta tar naturligtvis tid då många deltagare slussats in i verksamheten under kort tid. Informationsunderlaget kommer därför att förbättras efterhand som samordnaren får möjlighet att träffa deltagarna.

Som framgått av intervjuer med deltagare så finns en stor frustration över att det är så svårt att skaffa sig ett arbete för många av deltagarna i IntroRehab. Även personalen i de olika verksamheterna tar upp detta som ett problem. Det behövs fler möjligheter till anpassad sysselsättning/skyddat arbete. Undertecknad föreslår att detta problem ägnas särskild uppmärksamhet i referensgruppens arbete med att utveckla verksamheten inom IntroRehab.

Det har i aktuella utredningar uppmärksammats att 30 % av dem som söker hjälp inom Primärvården har olika psykiska problem. I intervjuer med deltagare och personal inom IntroRehab har undertecknad fått en uppfattning att många i verksamhetens målgrupp i ett inledningsskede sökt hjälp för olika symptom inom Primärvården och att de ofta upplevt sig inte få den hjälp de behövt. Med tanke på intentionerna i IntroRehab att tidigt upptäcka hjälpbehov relaterade till PTSD så förefaller det lämpligt att överväga hur Primärvården på ett tydligare sätt kan knytas till samverkan inom ramen för IntroRehab.

Några intervjupersoner som arbetar i de samverkande organisationerna har uttryckt önskemål om att bättre lära känna de ingående organisationernas ansvarsområden samt den värderingsplattform som respektive verksamhet bygger på. Detta skulle kunna vara ett tema för en halv utbildningsdag eller ett liknande arrangemang. En sådan utbildning skulle också beröra det gemensamma ansvarsområdet i IntroRehab och bidra till en ökad förståelse för vad var och en förväntas bidra med till helheten.

Möjligheter

- Individerna får bättre hjälp.
- Samhällets resurser används på ett effektivare sätt.
- Samverkan skapar ny kunskap.
- Samverkan kan överbrygga hinder för kommunikation mellan berörda organisationer.
- Att ägna speciell uppmärksamhet åt att utveckla nya möjligheter för övergång från introduktion/rehabilitering till utbildning/arbete.

Hot

- Genomförda intervjuer tyder på att antalet tillgängliga rehabiliteringsplatser snabbt kan bli otillräckliga.
- Arbetsmarknadens samt arbetsmarknadspolitikens utveckling har en stark påverkan på målgruppens möjligheter till arbete. Det finns en frustration i målgruppen över detta som behöver hanteras.

Det finns positiva förväntningar på att samverkan ska bidra till såväl att individerna får bättre hjälp som att samhällets resurser används på ett effektivare sätt än tidigare. Positiva förväntningar kan ofta bidra till positiva resultat. Samtidigt är det viktigt att vara överens om vad som är ett bra resultat. I statliga och kommunala dokument som rör introduktion och integration uttrycks höga politiska mål som kan vara svåra att uppnå framförallt när det gäller arbete. En del av deltagarna i IntroRehab kommer att ha en begränsad konkurrensförmåga i relation till kraven på arbetsmarknaden oavsett hur bra introduktion och behandling de än får. Samtidigt är det oerhört viktigt för varje människa att ha något meningsfullt att göra. Det betyder att samhället både för individens skull och i ett samhällsekonomiskt perspektiv måste skapa andra alternativ. Om inte sådana alternativ tillskapas kommer varken personal eller deltagare i IntroRehab att vara fullt nöjda med resultaten. En möjlighet i detta sammanhang är att lokalt undersöka möjligheter till fler subventionerade anställningar i ideella och ekonomiska föreningar.

Enligt styrgruppsprotokoll 2004-12-07 fungerar de verksamheter som tar vid efter IntroRehab bra, det vill säga Arbetsförmedlingen, Arbetsbyrån, Komvux m.fl. När det gäller praktik fungerar samarbetet bra med Lernia för de deltagare som går där. För övriga deltagare och deras möjligheter till praktik, sysselsättning och arbete behöver man hitta nya vägar, lösningar och samverkanspartners, enligt protokollet. I samma protokoll uttalas också att det är viktigt att se att det finns begränsningar för hur mycket man kan göra, ibland kommer man inte vidare med en behandling eller med Sfi undervisningen.

Som tidigare påpekats har den utbildning som genomförts kring PTSD varit mycket uppskattad och gett goda effekter. Det är positivt att redan fler utbildningsomgångar planerats då kunskapsspridningen i detta avseende är strategiskt viktig dels för att tidigt upptäcka hjälpbehov och dels för att personal i olika verksamheter ska kunna bemöta personer med dessa problem på ett bättre sätt.

Utfallsanalys 2005-10-05

En bred utfallsanalys speglar såväl prestationer, resultat som effekter. Med prestationer avses det som verksamheten producerat i form av tjänster under projektiden. Med resultat avses det som uppnåtts i relation till projektets uttalade målsättningar. Med effekter avses en iakttagbar utveckling eller förändring som inte skulle kommit till stånd utan projektets insatser.

Målen med IntroRehab formuleras i verksamhetsbeskrivningen på följande sätt:

- Ett övergripande mål är att förbättra och individanpassa introduktion och rehabilitering för att öka målgruppens möjligheter till integration i samhället.
- Så långt det är möjligt erbjuda ett helhetspaket innefattande psykologbehandling parallellt med olika introduktionsinsatser.

- På ett bättre sätt utnyttja befintliga resurser i våra respektive organisationer.
- Implementera en metod och ett samarbete som kan leva vidare inom ramen för ordinarie verksamheter.
- Hitta nya samverkansformer inom ramen för befintliga resurser.

Som framgår är målen genomgående av en kvalitativ art och kvantitativa prestations- och resultatmätt saknas. Detta återspeglas också i de grundfrågeställningar som ska belysas i utvärderingen:

- I vilken utsträckning tillgodoses kartlagda behov?
- Har introduktionsverksamhetens och rehabiliteringens kvalitet och individanpassning förbättrats?
- Hur fungerar samverkan?
- Utnyttjas tillgängliga resurser på ett effektivt sätt?
- Har målgruppens möjligheter till integration ökat?
- Vilken betydelse har utformningen av IntroRehab's verksamhet för de uppnådda resultaten?
- Vilka externa faktorer har påverkat utfallet av verksamheten inom IntroRehab?

Eftersom verksamheten i sin nuvarande form funnits i ett år och ledtiderna för introduktion och behandling är relativt långvariga är det inte möjligt att ge precisa svar på dessa frågor i dagsläget utan det blir mer fråga om att se trender. Undertecknad har i utformningen av informationsinsamlingen, analysen samt rapportens uppläggning och innehåll dock dessa frågeställningar i åtanke.

Undertecknads avsikt har varit att genom en relativt utförlig redovisning av genomförd informationsinsamling, redovisad i avsnitt 4, ge läsaren själv möjlighet att dra sina egna slutsatser utifrån insamlad information. I detta avsnitt redovisas utvärderarens egen värdering av läget i verksamheten relaterat till grundfrågeställningarna samt verksamhets syfte och målsättningar.

Samtliga aktörer som utfrågats bedömer behoven av samordnad introduktion/behandling för målgruppen i IntroRehab vara större än det tillgängliga antalet platser. De nya behandlingsplatser som tillskapats inom ramen för IntroRehab har utgjort ett välkommet tillskott men behoven av behandlingsplatser är större än tillgången. Det har också redan uppstått en kö till verksamheten IntroRehab.

Under det första året har sammanlagt 64 personer skrivits in som deltagare i IntroRehab. Vid uppföljning i början av september 2005 hade 14 av dessa avslutats och 50 personer var fortfarande aktuella. Av de aktuella personerna deltog 41 i introduktion och 31 i behandling. Bland de utskrivna deltog 7 personer i introduktion och 7 personer i behandling. De senare har skrivits ut från IntroRehab då det inte längre funnits något behov av en integrerad insats omfattande både behandling och introduktion

Det finns en upplevelse av att introduktionsverksamhetens och rehabiliteringens kvalitet ökat genom samverkan. Såväl genomförda intervjuer som enkäter visar på:

- Ett tydligt och väl förankrat uppdrag.
- En uttalad vilja och kompetens att samverka.
- En samsyn kring målen och en ömsesidig medvetenhet om problemen.

- En grundläggande respekt för varandras yrkeskompetens.
- Att samordningsfunktionen fungerar på tänkt sätt och till stor belåtenhet hos berörda aktörer.
- En hög kvalitet i utbildnings- och behandlingsinsatser samt utslussning till arbetslivet.

Tillgängliga resurser i introduktion och behandling utnyttjas så vitt undertecknad uppfattat på ett bra sätt. Huruvida målgruppens möjligheter till integration ökat är för tidigt att uttala sig om men genom att fler behandlingsplatser tillkommit har förutsättningarna i detta avseende förbättrats. Det finns dock problem som uppmärksammas av olika aktörer.

Idealet hade varit om den problematik som personer i målgruppen har hade upptäckts i ett tidigt skede och att det funnits behandlingsresurser som möjliggjort snabba insatser. Detta hade förbättrat möjligheterna att klara Sfi och andra introduktionsinsatser. Det finns exempel på deltagare som anvisats till IntroRehab direkt från mottagningen på Invandrarservice men i många fall remitteras deltagare först efter en längre tid i introduktion. På denna punkt finns således möjligheter till förbättringar. Här kan man också anknyta till tidigare fördiskussion kring önskvärdheten av att Primärvården involveras i samverkan.

Som tidigare påpekats förefaller också utslussningen till arbetsmarknaden vara ett problematiskt område. De flesta deltagarna har varit inskrivna så kort tid i IntroRehab att det i dagsläget är omöjligt att bedöma vilken effekt verksamheten inom IntroRehab haft resultatmässigt. Det övergripande målet för introduktionsverksamheten är att den enskilde, senast vid introduktionsperiodens slut, skall ha erhållit arbete eller arbetslivsinriktad rehabilitering och därmed givits förutsättningar för att klara sin egen försörjning⁶.

Hittills har 14 deltagare skrivits ut från IntroRehab. Av resultatredovisningen i bilaga 5 framgår att 11 av de utskrivna har fortsatt behov av försörjningsstöd och att 9 personer har ett fortsatt behov av arbetsmarknadsintroduktion. De utskrivna deltagarna har i dagsläget inte de bästa konkurrensförutsättningarna; 4 personer har en otillfredsställande bostadssituation, ingen har klarat nivå D i Sfi undervisningen och 5 personer har behov av fortsatt kontakt med psykolog eller psykiater. Den tydligaste externa påverkan på IntroRehab utgörs samtidigt av situationen på arbetsmarknaden med en låg efterfrågan på arbetskraft och ett visst motstånd mot att anställa invandrare. Kombinationen låg efterfrågan och svag konkurrenskraft gör det svårt för många att kunna skaffa ett arbete. Förutsättningarna varierar dock kraftigt individuellt och att det inte är omöjligt att skaffa en anställning visar det faktum att 2 av de hittills utskrivna har anställningar.

Resultatanalysen i detta avseende kompliceras av att vissa deltagare skrivits ut ur IntroRehab därför att behandlingen är genomförd men introduktionen fortsätter. I andra fall är det tvärtom så att introduktionsperioden är slut men behandlingen fortsätter.

Målen med IntroRehab är, som beskrivits ovan, i ett individperspektiv att förbättra och individanpassa introduktionen och rehabiliteringen för att öka målgruppens möjligheter till integration. I detta avseende kan undertecknad endast referera till olika aktörers bedömningar.

- Såväl introduktionssekreterare, utbildare som behandlare bedömer i hög utsträckning att förutsättningarna för att deltagarna ska kunna nå målen med introduktionen är goda och att verksamheten i IntroRehab i hög grad tillgodoser deltagarnas behov.

⁶ Lokal överenskommelse för samverkan i introduktionen av asylsökande, flyktingar och andra invandrare i Malmö mellan staden, Arbetsförmedlingen Nya Invandrare, Region Skåne och Migrationsverket.

- Samordnaren bedömer att målen med IntroRehab i minst acceptabel utsträckning har uppnåtts för 10 av de avslutade personerna.

Sammanlagt har 64 personer under året kunnat erbjudas ett helhetspaket innefattande psykologbehandling parallellt med olika introduktionsinsatser.

Vidare kan konstateras att samtidigt som de styrkor, vilka beskrivits i tidigare SWOT – analys, kvarstår så har flera av de svagheter/förbättringsmöjligheter som identifierades i den första utvärderingsfasen åtgärdats även om andra punkter kvarstår:

- Kunskapen om IntroRehab är nu mer spridd bland de aktörer som arbetar med målgruppen. Det behövs dock ständigt ny information då personal byts ut. Information till deltagare på olika språk har inte blivit klar förrän helt nyligen. När dessa broschyrer sprids inom kort så kommer även kunskapen i målgruppen att öka om de resurser som finns för att stödja individer med PTSD problematik.
- Sekretessbestämmelserna är inte längre något problem.
- Arbetet med de individuella karläggningarna och upprättandet av handlingsplaner har utvecklats. Dokumentationen kring deltagarna är betydligt fylligare än tidigare.
- Behoven av fler möjligheter till anpassad sysselsättning/skyddat arbete kvarstår.
- Detsamma gäller behovet av att involvera Primärvården i samverkan.
- Dessutom bör den otillfredsställande bostadssituationen för ett antal deltagare uppmärksammas. Bekymmer med boendet innebär med stor sannolikhet negativa återverkningar på möjligheterna att tillgodogöra sig introduktion och behandling.

Det sammantagna och bestående intrycket av det som hittills kunnat åstadkommas inom ramen för IntroRehab är positivt. Såväl personal som deltagare är nöjda med utformningen av och innehållet i verksamheten. Detta bör dock inte föranleda att ansvariga slår sig till ro med detta. Som ovan påpekats är behoven av den helhetslösning som IntroRehab erbjuder långt ifrån tillgodosedda och det finns tre tydliga utvecklingsområden att ta itu med för att kunna förbättra effektiviteten i verksamheten; samverkan med Primärvården, bostadssituationen och utslussningen till arbetslivet.

När det gäller samverkan med Primärvården har referensgruppen möjlighet att snabbt tas initiativ till en sådan utveckling. Den besvärliga bostadssituationen i Malmö är en fråga som behöver föras vidare till lämpligt ansvarsområde. Frågor som har med utslussningen till arbetsmarknaden att göra kan påverkas i olika sammanhang; i samverkan mellan samordnare och handläggare på AF nya Invandrare, i referensgruppen och inom ramen för det Lokala samverkansavtalet.

6 Förslag till fortsatt utvärderingsarbete

Det första årets utvärderingsarbete har i stor utsträckning varit av orienterande karaktär och inriktat på att hitta relevanta indikatorer för att kunna spegla kvaliteten i den samordnade introduktionen/rehabiliteringen samt samverkan och dess effekt. Eftersom tidigare insatser endast delvis utvärderats och med olika metoder så fanns ingen mät punkt att jämföra mot då aktuellt utvärderingsarbete påbörjades. Genom det utvärderingsarbete som nu genomförts finns en beskrivning av hur kvaliteten uppfattas av olika aktörer i relation till de målsättningar som finns i verksamheten. Denna beskrivning kan utgöra referensram för fortsatta utvärderingar.

För att kunna utveckla arbetet inom IntroRehab bedömer jag att referensgruppen har ett behov av följande uppföljnings- och utvärderingsinformation under år 2006.

- Sammanställning av uppgifter om köer till introduktion med Sfi samt behandling på respektive behandlingsenhet. Detta kan hanteras av samordnaren och rapporteras vid önskade tidpunkter till referensgruppen.
- Sammanställning av deltagardokumentation i enlighet med i stort sett samma mall som använts i årets utvärdering. Även dessa sammanställningar skulle kunna göras av samordnaren då det är denne som innehar de relevanta uppgifterna. Rapportering kunde ske vid ett par tillfällen per år.
- Extern utvärderare utfrågar deltagare, introduktionshandläggare, utbildare och behandlare för att belysa de kvalitativa målsättningarna i IntroRehab med hjälp av lämpliga metoder, t.ex. enkäter, intervjuer, fokusgrupper och/eller deltagande observation.
- När det gäller vad som ska utvärderas bör en koppling finnas till vad som sägs i den lokala överenskommelsen för samverkan i introduktionen.
- Extern utvärderare skulle också kunna göra en fördjupad analys av förutsättningarna för att inom ramen för IntroRehab stärka förutsättningarna för tidig upptäckt av PTSD problematik samt förutsättningarna för att hitta fler vägar till arbete.

Avrapportering av extern utvärdering till referensgruppen skulle kunna ske vid två tillfällen under året:

- En delrapport i april 2006 med en lägesbeskrivning och redovisning av fördjupad analys.
- En skriftlig årsrapport av mer omfattande slag som utgör redovisning av verksamheten för perioden 2005-10-01 – 2006-09-30 i oktober 2006.

Helsingborg
2005-10-05

Bo Eriksson
Framtidsutbildning AB

Andreas Konstantinides
Avdelningen för Integration & Arbetsmarknad
Stadskontoret
Malmö stad

Offert avseende utvärdering av Intro Rehab

Med hänvisning till tidigare kontakter och av er uttryckta önskemål lämnas följande offert på utvärdering av verksamheten Intro Rehab för perioden 2004-10-07 – 2005-10-06.

Intro Rehab är ett introduktions-, utbildnings- och rehabiliteringsprogram för nyanlända flyktingar och andra invandrare med post traumatisk stress syndrom (PTSD). Verksamheten drivs i samarbete mellan Malmö stad, Region Skåne, Arbetsförmedlingen, Röda Korset, Lernia AB, Liber Hermods AB och Iris Hadar. En heltids samordningstjänst har inrättats för att koordinera verksamheten mellan berörda aktörer.

Verksamheten är en vidareutveckling av tidigare projektverksamhet, ARETA. Syftet med Intro Rehab är att så långt det är möjligt erbjuda ett helhetspaket innefattande psykologbehandling parallellt med olika introduktionsinsatser. Den övergripande målsättningen är att förbättra och individanpassa introduktionen och rehabiliteringen för att öka målgruppens möjlighet till integration i samhället. I detta inryms också att på ett bättre sätt än tidigare utnyttja befintliga resurser i respektive organisation samt att finna nya samverkansformer mellan de berörda aktörerna.

Målgruppen utgörs av flyktingar och invandrare med migrationsrelaterade stress inklusive post traumatiska stress syndrom (PTSD) som deltagar i kommunens introduktionsprogram samt står i kö för att få behandling eller redan får behandling hos antingen Röda Korset eller inom psykiatrin (Region Skåne).

Samordnare har påbörjat ett arbete med att kartlägga var personer som ingår i målgruppen befinner sig. Samordnarens arbetsuppgifter har av verksamhetens referensgrupp konkretiserats vid möte 2004-08-31. Referensgruppen består av representanter för de olika samverkansparterna och utgörs av såväl verksamhetsansvariga som handläggare, pedagoger och psykologer.

Västergårdsgatan 9
S-256 64 Helsingborg
Sweden

Ni önskar till verksamheten omedelbart knyta en utvärderare. Utvärderingsarbetets syfte är kunskapsgenererande. Utvärderarens roll är att följa verksamheten för att beskriva och analysera verksamhetsprocess, metod och resultat i ett helhetsperspektiv. Utvärderingen skall vara interaktiv på så sätt att utvärderarens iakttagelser och reflektioner i dialog med samordnare och referensgrupp skall kunna bidra till verksamhetens utveckling.

Ni har också uttryckt önskemål om att avtal om utvärdering ingås för perioden 2004-10-06 – 2005-10-07. Muntlig rapportering skall göras kontinuerligt under perioden till samordnare och referensgrupp. Vid två tillfällen under avtalsperioden skall skriftliga rapporter avlämnas. En första skriftlig delrapport presenteras för referensgruppen i mars månad 2005 och en utförligare rapport över det första verksamhetsåret i början av oktober månad 2005.

De lämpligaste metoderna för att inhämta information om verksamhetens genomförande, arbetsmetoder och resultat är intervjuer och deltagande observation. Intervjuer behöver vid olika tidpunkter göras med utvalda deltagare och personal (samordnare, introduktionshandläggare, psykologer, pedagoger).

Insamlad information bearbetas och analyseras i relation till verksamhetens syften och övergripande målsättning.

- I vilken utsträckning tillgodoses kartlagda behov?
- Har introduktionsverksamhetens och rehabiliteringens kvalitet och individanpassning förbättrats?
- Hur fungerar samverkan?
- Utnyttjas tillgängliga resurser på ett effektivt sätt?
- Har målgruppens möjligheter till integration ökat?
- Vilken betydelse har utformningen av Intro Rehab's verksamhet för de uppnådda resultaten?
- Vilka externa faktorer har påverkat utfallet av verksamheten inom Intro Rehab?

Då ni uttryckt önskemål om att utvärderingsstrukturen ska vara anpassbar under utvärderingsperioden konkretiseras inte utvärderingsarbetets planering i detta läge mer än övergripande.

Utvärderingsprocessen föreslås i grova drag ha följande förlopp under avtalstiden.

1. Utvärderingsarbetet inleds med inhämtande av grundfakta kring samverkan i Intro Rehab samt berörda verksamhetens förutsättningar, organisation, arbetsmetoder och prestationer. Även kartläggningen av målgruppens förutsättningar, behov och förväntningar är viktiga att ta del av i detta skede.

2. När den första fasen avklarats fattas tillsammans med er beslut om på vilket sätt och i vilka sammanhang information till utvärderingen ska inhämtas och nödvändiga redskap (t.ex. intervjuformulär) utarbetas för informationsinhämtningen.
3. Därefter inhämtas information på sätt som avtalats. Informationen bearbetas och analyseras. En delrapport författas för presentation i referensgruppen i mars månad 2005. Delrapporten bör ge en övergripande bild av läget i verksamheten vid tidpunkten.
4. Med ledning av vad om framkommit i de inledande faserna av utvärderingen kan sedan utvärderingen under den återstående tiden av avtalsperioden fokuseras på några frågor/områden som referensgruppen finner särskilt angelägna att belysa.
5. Utvärderingen fördjupas på så sätt genom inhämtande av ytterligare information som sedan bearbetas, analyseras och presenteras i en årsrapport i början av oktober månad 2005.

Utvärderingsarbetet skall, enligt era önskemål, omfatta 300 arbetstimmar under avtalsperioden. Min bedömning är att 175 av dessa timmar lämpligen bör disponeras fram till avlämnad delrapport och att återstående timmar används för den fördjupade utvärderingen och färdigställande av årsrapport.

Undertecknad åtar sig att utföra utvärderingsuppdraget i enlighet med ovan beskrivna ramar till ett pris av 142 500 SEK exklusive moms. I det fall ni önskar träffa ett avtal på denna grund kan utvärderingsarbetet omedelbart påbörjas. Fakturering sker månadsvis för under respektive månad faktiskt antal nedlagda timmar till ett timpris à 475 SEK exklusive moms.

Helsingborg
2004-10-05

Bo Eriksson
Framtidsutbildning AB

Tidpunkt

Aktivitet

Kommentarer

Den första utvärderingsfasen

Oktober - november 2004

Insamling av grunddokumentation

Utvärdering av Areta projektet
 Studie av introduktionsverksamhet 2004
 Referenslitteratur om PTSD
 Verksamhetsbeskrivning IntroRehab
 Styrgruppsprotokoll

December 2004 - mars 2005

Intervjuer

Orienterande intervjuer med projektledare
 och medlemmar i referensgruppen
 Intervjuer med fokus på samverkan av:
 pedagoger/kuratorer
 behandlare
 invandrarsekreterare/introduktionssekreterare
 Orienterande intervjuer med särskilda resurs-
 personer
 Intervjuer med deltagare om deras upplevelser
 av verksamheten

Genomgång av bakgrundsdata deltagare

Information från projektledare

Delrapport

Delrapport överlämnad till referensgruppen

Tidpunkt	Aktivitet	Kommentarer
Den andra utvärderingsfasen		
April 2005 - september 2005	Enkäter	Deltagare Invandrarsekreterare/introduktionssekreterare Personal hos utbildare Personal hos RK/Region Skåne
	Intervjuer	Samordnare Referensgrupp Resurspersoner
	Genomgång av bakgrunds- och resultat-data deltagare	Information från projektledare
	Årsrapport	Årsrapport överlämnad till referensgrupp

Styrgruppsmöte

Presentation av utvärdering

Frågeformulär till deltagare i IntroRehab

Du deltar i verksamheten IntroRehab som är till för nyanlända flyktingar/invandrare som har varit med om svåra upplevelser av krig, tortyr eller förföljelse. Verksamheten utvärderas av Framtidsutbildning AB på uppdrag av Malmö stad. Det här frågeformuläret har kommit till för att ta reda på om du är nöjd eller missnöjd med det stöd du får som deltagare i IntroRehab. Svaren kan ge den personal som du träffar en uppfattning om hur verksamheten behöver utvecklas i framtiden.

Handlingsplanen för din introduktion

1 Har samordnaren för Intro Rehab, Tobias Widerberg, tillsammans med dig upprättat en plan för din introduktion och rehabilitering?

- Ja Nej Vet inte

2 Är du nöjd eller missnöjd med hur samordnaren har lyssnat på och respekterat dina förslag när ni planerade din introduktion/rehabilitering?

- Nöjd
 Varken nöjd eller missnöjd
 Missnöjd

Arbetslivet

3 Är du nöjd eller missnöjd med den information du fått om arbetsmarknaden?

- Nöjd
 Varken nöjd eller missnöjd
 Missnöjd

4 Är du nöjd eller missnöjd med det stöd du fått för att kunna skaffa ett arbete?

- Nöjd
 Varken nöjd eller missnöjd
 Missnöjd

5 Är du nöjd eller missnöjd med hur mycket praktik du haft ute på en arbetsplats?

- Nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Missnöjd

6 Är du nöjd eller missnöjd med den typ av praktik du fått?

- Nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Missnöjd

Undervisning i svenska

7 Är du nöjd eller missnöjd med den undervisning i svenska som du får?

- Nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Missnöjd

8 Är du nöjd eller missnöjd med hur dina lärare bemöter dig?

- Nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Missnöjd

9 Är du nöjd eller missnöjd med den information om det svenska samhället som du får i undervisningen?

- Nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Missnöjd

Din behandling

10 Var får du behandling?

- Deltar inte i behandling
- Röda Korset
- Vuxenpsykiatrin
- TKT – teamet inom psykiatrin
- Hos annan

11 Är du nöjd eller missnöjd med den behandling du får?

- Nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Missnöjd

12 Är du nöjd eller missnöjd med hur din behandlare bemöter dig?

- Nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Missnöjd

13 Vilka andra synpunkter har du på IntroRehab?

TACK för att du tog dig tid att svara på frågorna.

Bo Eriksson
Framtidsutbildning AB

Frågeformulär till personal hos Röda Korset och Region Skåne som deltar i samverkan inom ramen för IntroRehab

IntroRehab är ett samarbete mellan Malmö stad, Region Skåne, Röda Korset, Komvux Södervärn, Lernia AB, Liber Hermods och Iris Hadar AB.

Verksamheten utvärderas av Framtidsutbildning AB på uppdrag av Malmö stad. Det här frågeformuläret är en del i utvärderingen och riktar sig till personal hos Röda Korset och Region Skåne som deltar i samverkan i IntroRehab.

Du besvarar frågeformuläret anonymt. Observera att formuläret är dubbelsidigt. Lägg det ifyllda formuläret i bifogat svarskuvert för vidare befordran till undertecknad genom kontaktperson på din arbetsplats.

Uppgifter om dig som besvarar enkäten

1 Var är du anställd?

- Röda Korset
- Vuxenpsykiatri
- TKT teamet

2 Vilka arbetsuppgifter har du?

- Lednings-/samordningsfunktion
- Behandlare
- Annan funktion

3 I vilken utsträckning känner du dig involverad i verksamheten IntroRehab?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning

Kommentar

Kunskap om verksamheten

4 I vilken utsträckning anser du dig ha kunskap om verksamheten IntroRehabs syfte, mål, målgrupp, organisation, resurser och arbetsmetoder?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning

Kommentar

5 Vet du vem du ska vända dig till i samordningsärenden rörande deltagare inskrivna i IntroRehab?

- Ja
- Nej

Kommentar

Samverkanskontakter

6 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med samordnare i IntroRehab beträffande inskrivna deltagare?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

7 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

8 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med introduktionssekreterare i någon stadsdelsförvaltning beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

9 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

10 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med personal hos utbildningsanordnare (Lernia, Liber, Komvux, Iris Hadar) beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

11 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

Resultat

12 I vilken utsträckning anser du att den kombinerade rehabiliteringen och introduktionen som idag ges inom ramen för IntroRehab tillgodoser deltagarnas behov?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

13 I vilken utsträckning anser du att de deltagare i IntroRehab som du kommit i kontakt med under det senaste året har möjligheter att uppnå målen för introduktionen?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

14 Vad är enligt din mening bra respektive mindre bra med verksamheten IntroRehab?

15 Vad ser du för möjligheter till utveckling av verksamheten IntroRehab?

TACK för att du tog dig tid att svara på frågorna.

Bo Eriksson
Framtidsutbildning AB

Frågeformulär till introduktionssekreterare som har deltagare inskrivna i IntroRehab

IntroRehab är ett samarbete mellan Malmö stad, Region Skåne, Röda Korset, Komvux Södervärn, Lernia AB, Liber Hermods och Iris Hadar AB.

Verksamheten utvärderas av Framtidsutbildning AB på uppdrag av Malmö stad. Det här frågeformuläret riktar sig till introduktionssekreterare som ingår i samarbetet och är en del i utvärderingen.

Du besvarar frågeformuläret anonymt. Observera att formuläret är dubbelsidigt. Återsänd det ifyllda formuläret i bifogat svarskuvert snarast möjligt.

Uppgifter om dig som besvarar enkäten

1 För vilken stadsdelsförvaltning arbetar du?

- Centrum
- Fosie
- Oxie
- Rosengård
- Husie
- Hyllie
- Västra Innerstaden
- Limhamn/Bunkeflo
- Kirseberg
- Södra Innerstaden

2 Vilka arbetsuppgifter har du?

- Lednings-/samordningsfunktion
- Handläggare
- Annan funktion

3 I vilken utsträckning känner du dig involverad i verksamheten IntroRehab?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning

Kommentar

Kunskap om verksamheten

4 I vilken utsträckning anser du dig ha kunskap om verksamheten IntroRehabs syfte, mål, målgrupp, organisation, resurser och arbetsmetoder?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning

Kommentar

5 Vet du vem du ska vända dig till i samordningsärenden rörande deltagare inskrivna i IntroRehab?

- Ja
- Nej

Kommentar

Samverkanskontakter

6 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med samordnare i IntroRehab beträffande inskrivna deltagare?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

7 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

8 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med personal hos utbildningsanordnare (Lernia, Liber, Komvux Södervärn, Iris Hadar) beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

9 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

10 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med behandlare hos Röda Korset och/eller Region Skåne beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

11 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

Resultat

12 I vilken utsträckning anser du att den kombinerade rehabiliteringen och introduktionen som idag ges inom ramen för IntroRehab tillgodoser deltagarnas behov?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

13 I vilken utsträckning anser du att de deltagare i IntroRehab som du kommit i kontakt med under det senaste året har möjligheter att uppnå målen för introduktionen?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

14 Vad är enligt din mening bra respektive mindre bra med verksamheten IntroRehab?

15 Vad ser du för möjligheter till utveckling av verksamheten IntroRehab?

TACK för att du tog dig tid att svara på frågorna.

Bo Eriksson
Framtidsutbildning AB

Frågeformulär till personal hos utbildningsanordnare i IntroRehab

IntroRehab är ett samarbete mellan Malmö stad, Region Skåne, Röda Korset, Komvux Södervärn, Lernia AB, Liber Hermods och Iris Hadar AB.

Verksamheten utvärderas av Framtidsutbildning AB på uppdrag av Malmö stad. Det här frågeformuläret riktar sig till personal hos de utbildningsanordnare som ingår i samarbetet och är en del i utvärderingen.

Du besvarar frågeformuläret anonymt. Observera att formuläret är dubbelsidigt. Lägg det ifyllda formuläret i bifogat svarskuvert för vidare befordran till undertecknad genom kontaktperson på din arbetsplats.

Uppgifter om dig som besvarar enkäten

1 Var är du anställd?

- Komvux Södervärn
- Lernia AB
- Liber Hermods
- Iris Hadar AB

2 Vilka arbetsuppgifter har du?

- Lednings-/samordningsfunktion
- Utbildare
- Annan funktion

3 I vilken utsträckning känner du dig involverad i verksamheten IntroRehab?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning

Kommentar

Kunskap om verksamheten

4 I vilken utsträckning anser du dig ha kunskap om verksamheten IntroRehabs syfte, mål, målgrupp, organisation, resurser och arbetsmetoder?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning

Kommentar

5 Vet du vem du ska vända dig till i samordningsärenden rörande elever inskrivna i IntroRehab?

- Ja
- Nej

Kommentar

Samverkanskontakter

6 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med samordnare i IntroRehab beträffande inskrivna deltagare?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

7 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

8 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med introduktionssekreterare i någon stadsdelsförvaltning beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

9 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

10 Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med behandlare hos Röda Korset och/eller Region Skåne beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

- Flera gånger varje vecka
- Någon gång varje vecka
- Ett par gånger i månaden
- Vid enstaka tillfällen
- Aldrig

Kommentar

11 I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

Resultat

12 I vilken utsträckning anser du att den kombinerade rehabiliteringen och introduktionen som idag ges inom ramen för IntroRehab tillgodoser deltagarnas behov?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

13 I vilken utsträckning anser du att de deltagare i IntroRehab som du kommit i kontakt med under det senaste året har möjligheter att uppnå målen för introduktionen?

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I medelmåttig utsträckning
- I låg utsträckning
- I mycket låg utsträckning
- Har ingen uppfattning i frågan

Kommentar

14 Vad är enligt din mening bra respektive mindre bra med verksamheten IntroRehab?

15 Vad ser du för möjligheter till utveckling av verksamheten IntroRehab?

TACK för att du tog dig tid att svara på frågorna.

Bo Eriksson
Framtidsutbildning AB

Data deltagare Intro Rehab (Handläggarinformation)

Namn/Identifikationsnummer

Inskrivningsdatum	Utskrivningsdatum	Tid i Intro Rehab
--------------------------	--------------------------	--------------------------

Förhållanden vid inskrivningstillfället

Inskrivning i Intro Rehab initierad av	☐ Invandrarsekreterare, Mottagningsenhet ☐ Introduktionssekreterare, SDF ☐ Personal hos utbildningsanordnare ☐ Personal inom Vuxenpsykiatri ☐ Personal inom TKT – teamet ☐ Personal hos Röda Korset ☐ Annan ☐ Uppgift saknas
<i>Kommentarer</i>	

Tid i introduktion vid inskrivning i Intro Rehab	☐ Introduktionen inte påbörjad ☐ Kortare tid än två månader ☐ 2 – 3 månader ☐ 3 – 6 månader ☐ 6 – 12 månader ☐ Längre tid än ett år ☐ Uppgift saknas
<i>Kommentarer</i>	

Tid i rehabilitering vid inskrivning i Intro Rehab	☐ Rehabilitering inte påbörjad ☐ Kortare tid än två månader ☐ 2 – 3 månader ☐ 3 – 6 månader ☐ 6 – 12 månader ☐ Längre tid än ett år ☐ Uppgift saknas
<i>Kommentarer</i>	

Migrationsstatus

- Flykting
- Anhörig flykting
- Invandrare
- Annan grund
- Uppgift saknas

Kommentarer

Diagnostisk status

- PTSD
- Migrationsrelaterad stress
- Annan grund
- Ännu ej diagnosticerad
- Uppgift saknas

Kommentarer

Kön

- Kvinna
- Man
- Uppgift saknas

Ålder vid inskrivning

- Yngre än 25 år
- 25 – 34 år
- 35 – 44 år
- 45 – 54 år
- 55 år eller äldre
- Uppgift saknas

Födelseland

- Sverige
- Norden (utom Sverige)
- Europa (utom Norden)
- Utanför Europa
- Uppgift saknas

Land: _____

Familjebild inskrivning

- Ensamstående utan minderåriga barn
- Sammanboende/gift utan minderåriga barn
- Ensamstående med minderåriga barn
- Sammanboende/gift med minderåriga barn
- Uppgift saknas

Antal barn: _____

Bostadssituation inskrivning

- Tillfälligt boende genom Sdf
- Inneboende
- Bostad med andrahandskontrakt
- Bostad med eget kontrakt
- Uppgift saknas

- Bostad motsvarar hushållets behov
- Bostad motsvarar ej hushållets behov
- Uppgift saknas

Kommentarer

I vilken stadsdel bor deltagaren?

- Centrum
- Fosie
- Husie
- Hyllie
- Limhamn-Bunkeflo
- Kirseberg
- Oxie
- Rosengård
- Södra Innerstaden
- Västra Innerstaden
- Uppgift saknas

Kommentarer

Utbildning

- Saknar grundutbildning
- Grundskola, okänt antal år
- Grundskola 1 – 3 år
- Grundskola 4 – 6 år
- Grundskola 7 - 9 år
- Gymnasium, okänt antal år
- 2-årigt gymnasium
- 3-årigt gymnasium eller mer
- Högskola, okänt antal år
- Högskola tre år eller kortare
- Högskola längre än tre år
- Uppgift saknas

Kommentarer

Sfi – nivå vid inskrivning

- Har inte påbörjat sfi
- Har inte klarat något sfi - test
- Har klarat nivå A
- Har klarat nivå B
- Har klarat nivå C
- Har klarat nivå D
- Har sfi – nivå enligt tidigare bedömningsgrund
- Uppgift saknas

Kommentarer

Arbetslivserfarenhet antal år

- Ingen arbetslivserfarenhet
- Mindre än 5 år
- 6 – 10 år
- 11 – 15 år
- Mer än 15 år
- Uppgift saknas

Kommentarer

Arbetslivserfarenhet område

- Har ingen
- Ledningsarbete
- Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens
- Arbete som kräver kortare högskoleutbildning
- Kontors- och kundservicearbete
- Service-, omsorgs- och försäljningsarbete
- Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning
- Process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete m.m.
- Jordbruk och trädgård m.m.
- Arbete utan krav på särskild yrkesutbildning
- Annat område
- Uppgift saknas

Kommentar:

Förhållanden vid uppföljningstillfället

- Har kartläggning och individuell handlingsplan upprättats?**
- Ja, muntligt
 - Ja, skriftligt
 - Nej, finns ingen plan
 - Uppgift saknas

Kommentarer:

- Har hänsyn till hela familjens hälsotillstånd tagits vid upprättande av handlingsplan?**
- Ja
 - Nej
 - Ej relevant
 - Uppgift saknas

Kommentarer:

- Deltar deltagaren i introduktion**
- Ja
 - Nej
 - Uppgift saknas

Kommentarer

- Introduktionsanordnare**
- Ej aktuellt
 - Lernia
 - Liber
 - Komvux Södervärn
 - Iris Hadar
 - Annan
 - Uppgift saknas

Kommentarer

- Har utbildningsanordnaren
upprättat en individuell studie-
plan inom ramen för IntroRehab?**
- Ja
 - Nej
 - Ej aktuellt
 - Uppgift saknas

Kommentarer

- Deltar deltagaren i behandling**
- Ja
 - Nej
 - Uppgift saknas

Kommentarer

- Behandlande enhet**
- Ej aktuellt
 - TKT - teamet
 - Vuxenpsykiatri
 - Röda Korset
 - Annan
 - Uppgift saknas

Kommentarer

- Är deltagaren sjukskriven**
- Nej
 - Sjukskriven på deltid
 - Sjukskriven på heltid
 - Uppgift saknas

Kommentarer

Sjukskrivning senaste året

- Nej
- Mindre än en månad
- 1 månad
- 2 månader
- 3 månader
- 4 – 6 månader
- 7 – 9 månader
- 10 – 12 månader
- Uppgift saknas

Kommentarer

Kontakt Arbetsförmedling

- Ej inskriven som arbetssökande på Af
- Inskriften, tid okänd
- Inskriften som arbetssökande på Af sedan ett år tillbaka
- Inskriften på Af sedan två år tillbaka
- Inskriften på Af sedan mer än två år tillbaka
- Uppgift saknas

Kommentarer

Insatser Arbetsförmedling

- Ej relevant
- Inga insatser
- Platsförmedling
- Programinsatser
- Uppgift saknas

Kommentarer

Kommunala insatser utöver introduktionsprogram?

- Ja
- Nej
- Uppgift saknas

Kommentarer

Vid utskrivning från Intro Rehab

Vilka delar av Intro Rehab har aktuell person fått del av?

- Sfi - undervisning
- Arbetsmarknadsintroduktion
- Behandling
- Sociala insatser
- Annan insats
- Ingen insats
- Uppgift saknas

Kommentarer

Introduktionsförlopp

- Ej deltagit i någon aktivitet
- Deltagit utan avbrott sedan intro påbörjats
- Deltagit med kortare avbott
- Deltagit men haft längre avbrott
- Uppgift saknas

Kommentarer

Ålder vid utskrivning

- Yngre än 25 år
- 25 – 34 år
- 35 – 44 år
- 45 – 54 år
- 55 år eller äldre
- Uppgift saknas

Familjebild utskrivning

- Ensamstående utan minderåriga barn
- Sammanboende/gift utan minderåriga barn
- Ensamstående med minderåriga barn
- Sammanboende/gift med minderåriga barn
- Uppgift saknas

Antal barn: _____

Bostadssituation utskrivning

- Tillfälligt boende genom Sdf
- Inneboende
- Bostad med andrahandskontrakt
- Bostad med eget kontrakt
- Uppgift saknas

- Bostad motsvarar hushållets behov
- Bostad motsvarar ej hushållets behov
- Uppgift saknas

Kommentarer

Sfi – nivå vid utskrivning

- Har inte påbörjat sfi
- Har inte klarat något sfi - test
- Har klarat nivå A
- Har klarat nivå B
- Har klarat nivå C
- Har klarat nivå D
- Har sfi – nivå enligt tidigare bedömningsgrund
- Uppgift saknas

Kommentarer

Status i förhållande till arbetsmarknaden vid avslut

- Osubventionerad anställning
- Subventionerad anställning
- Söker arbete på öppen arbetsmarknad
- Söker arbete på skyddad arbetsmarknad
- I statliga / kommunala arb. markn. insatser
- Utredning av arbetsförmågan
- Ej arbetssökande
- Uppgift saknas

Kommentarer:

**Kvarstående behov
vid utskrivning**

- Inga
- Fortsatt sfi - utbildning
- Fortsatt arbetsmarknadsintroduktion
- Fortsatt behov av ekonomiskt stöd
- Fortsatta behov av andra sociala insatser
- Fortsatta behov av psykologkontakt
- Fortsatta behov av psykiatrisk behandling
- Uppgift saknas

Kommentarer

**I vilken utsträckning har målen
med Intro Rehab uppnåtts**

- I mycket hög utsträckning
- I hög utsträckning
- I acceptabel utsträckning
- I liten utsträckning
- I mycket liten utsträckning
- Uppgift saknas

Kommentarer

**Beskrivning av faktorer som kan antas ha påverkat deltagarens möjligheter att
tillgodogöra sig erbjudna introduktionsinsatser**

Övrigt

Sammanställning av deltagarinformation IntroRehab

Längd på deltagande i IntroRehab¹

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Pågående	50	78,1
Kortare än 6 månader	4	6,3
6-12 månader	10	15,6
13-24 månader	0	0,0
25-36 månader	0	0,0
Mer än 36 månader	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Inskrivning i IntroRehab initierad av

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Invandrarsekreterare, Mottagningsenhet	7	10,9
Introduktionssekreterare, SDF	29	45,3
Personal hos utbildningsanordnare	21	32,8
Personal inom Vuxenpsykiatri	0	0,0
Personal inom TKT-teamet	3	4,7
Personal hos Röda Korset	10	15,6
Annan	5	7,8
Saknas uppgift	0	0,0

Flervalsfråga. Procentsiffra anger andel av de svarande (64) som valt respektive alternativ.

Tid i introduktion vid inskrivning i IntroRehab

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Introduktionen inte påbörjad	19	29,7
Kortare tid än två månader	2	3,1
2-3 månader	6	9,4
4-6 månader	6	9,4
7-12 månader	10	15,6
Längre tid än ett år	17	26,6
Saknas uppgift	4	6,3
Summa	64	100,0

¹ Inskrivningsdatum – Utskrivningsdatum

Tid i rehabilitering vid inskrivning i IntroRehab

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Rehabilitering inte påbörjad	44	68,7
Kortare tid än två månader	4	6,3
2-3 månader	1	1,6
4-6 månader	0	0,0
7-12 månader	3	4,7
Längre tid än ett år	6	9,4
Saknas uppgift	6	9,4
Summa	64	100,0

Migrationsstatus

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flykting	48	75,0
Anhörig flykting	0	0,0
Invandrare	15	23,4
Annan grund	0	0,0
Saknas uppgift	1	1,6
Summa	64	100,0

Diagnostisk status

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
PTSD	45	70,3
Migrationsrelaterad stress	0	0,0
Annan grund	2	3,1
Ännu ej diagnostiserad	17	26,6
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Kön

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Kvinna	22	34,4
Man	42	65,6
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Ålder vid inskrivning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Yngre än 25 år	2	3,1
25-34 år	16	25,0
35-44 år	32	50,0
45-54 år	14	21,9
55 år eller äldre	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Födelseland/Världsdel

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Sverige	0	0,0
Norden (utom Sverige)	0	0,0
Europa (utom Norden)	18	28,1
Utanför Europa	46	71,9
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Födelseland

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Afghanistan	3	4,7
Bosnien	12	18,8
Irak	33	51,6
Iran	4	6,3
Jugoslavien	1	1,6
Kosovo	2	3,1
Kroatien	2	3,1
Libanon	1	1,6
Makedonien	1	1,6
Palestina	4	6,3
Saknas uppgift	1	1,6
Summa	64	100,0

Familjebild vid inskrivning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ensamstående utan minderåriga barn	10	15,6
Samboende/gift utan minderåriga barn	7	10,9
Ensamstående med minderåriga barn	2	3,1
Samboende/gift med minderåriga barn	43	67,2
Saknas uppgift	2	3,1
Summa	64	100,0

Bostadssituation vid inskrivning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Tillfälligt boende genom SDF	2	3,1
Inneboende	8	12,5
Bostad med andrahandskontrakt	5	7,8
Bostad med eget kontrakt	47	73,4
Saknas uppgift	2	3,1
Summa	64	100,0

Kommentarer

För 11 inskrivna är nuvarande bostadssituation otillfredsställande

I vilken stadsdel bor deltagaren?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Centrum	2	3,1
Fosie	16	25,0
Husie	2	3,1
Hyllie	5	7,8
Limhamn – Bunkeflo	0	0,0
Kirseberg	9	14,1
Oxie	1	1,6
Rosengård	23	35,9
Södra innerstaden	5	7,8
Västra innerstaden	1	1,6
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Utbildning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Saknar grundskoleutbildning	2	3,1
Grundskola, okänt antal år	4	6,3
Grundskola 1-3 år	2	3,1
Grundskola 4-6 år	4	6,3
Grundskola 7-9 år	6	9,4
Gymnasium, okänt antal år	6	9,4
2 – årigt gymnasium	3	4,7
3 – årigt gymnasium eller mer	18	28,1
Högskola, okänt antal år	5	7,8
Högskola 3 år eller kortare	3	4,7
Högskola längre än tre år	2	3,1
Saknas uppgift	9	14,1
Summa	64	100,0

Yrkeserfarenhet område

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Har ingen	12	18,7
Ledningsarbete	1	1,6
Arbete som kräver teoretisk specialkompetens	2	3,1
Arbete som kräver kortare högskoleutbildning	7	10,9
Kontors- och kundservicearbete	5	7,8
Service-, omsorgs- och försäljningsarbete	16	25,0
Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning	13	20,3
Process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete mm.	9	14,1
Jordbruk och trädgård mm.	0	0,0
Arbete utan krav på särskild yrkesutbildning	1	1,6
Annat område	4	6,3
Saknas uppgift	6	9,4

Flervalsfråga. Procentsiffra anger andel av de svarande (64) som valt respektive alternativ.

Har kartläggning och individuell handlingsplan upprättats?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja, muntligt	58	90,6
Ja, skriftligt	0	0,0
Nej, finns ingen plan	6	9,4
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Har hänsyn till hela familjens hälsotillstånd tagits vid upprättande av handlingsplan?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	25	39,1
Nej	5	7,8
Ej relevant	33	51,6
Saknas uppgift	1	1,6
Summa	64	100,0

Deltar deltagaren i introduktion vid senaste uppföljning?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	47	73,4
Nej	17	26,6
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Introduktionsanordnare

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ej aktuellt	17	26,6
Lernia	13	20,3
Liber	15	23,4
Komvux Södervärn	14	21,9
Iris Hadar	0	0,0
Annan	5	7,8
Saknas uppgift	0	1,6
Summa	64	100,0

Har utbildningsanordnaren upprättat en individuell studieplan inom ramen för IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	48	75,0
Nej	2	3,1
Ej relevant	11	17,2
Saknas uppgift	3	4,7
Summa	64	100,0

Deltar deltagaren i behandling vid senaste uppföljning?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	38	59,4
Nej	26	40,6
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Behandlande enhet

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ej aktuellt	26	40,6
TKT-teamet	3	4,7
Vuxenpsykiatri	2	3,1
Röda Korset	30	46,9
Annan	3	4,7
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Är deltagaren sjukskriven?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Nej	59	92,2
Sjukskriven på deltid	3	4,7
Sjukskriven på heltid	2	3,1
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	64	100,0

Kontakt arbetsförmedling

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ej inskriven som arbetssökande på AF	38	59,4
Inskriften, tid okänd	4	6,3
Inskriften som arbetssökande på AF sedan ett år tillbaka	13	20,3
Inskriften på AF sedan två år tillbaka	0	0,0
Inskriften på AF sedan mer än två år tillbaka	0	0,0
Saknas uppgift	9	14,1
Summa	64	100,0

Kommentarer

Sju av de 14 utskrivna deltagarna har kontakt med arbetsförmedlingen. Det är således 10 personer som fortfarande är aktuella i IntroRehab och samtidigt har kontakt med arbetsförmedlingen.

Kommunala insatser utöver introduktionsprogram?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	10	15,6
Nej	53	82,8
Saknas uppgift	1	1,6
Summa	64	100,0

Kommentarer

Insatser utöver introduktionsprogrammet avser i de flesta fall insatser för att förbättra bostadssituationen.

Resultatinformation – avslutade deltagare

Vilka delar av IntroRehab har aktuell person fått del av?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Sfi-undervisning	13	92,9
Arbetsmarknadsintroduktion	9	64,3
Behandling	11	78,6
Sociala insatser	1	7,1
Annan insats	0	0,0
Ingen insats	1	7,1
Saknas uppgift	0	0,0

Flervalsfråga. Procentsiffra anger andel av de svarande (14) som valt respektive alternativ.

Introduktionsförlopp

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ej deltagit i någon aktivitet	1	7,1
Deltagit utan avbrott sedan intro börjat	10	71,4
Deltagit med kortare avbrott	0	0,0
Deltagit men haft längre avbrott	0	0,0
Saknas uppgift	3	21,4
Summa	14	100,0

Ålder vid utskrivning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Yngre än 25 år	0	0,0
25-34 år	1	7,1
35-44 år	7	50,0
45-54 år	6	42,9
55 år eller äldre	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

Familjebild vid utskrivning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ensamstående utan minderåriga barn	2	14,3
Samboende/gift utan minderåriga barn	1	7,1
Ensamstående med minderåriga barn	1	7,1
Samboende/gift med minderåriga barn	9	64,3
Saknas uppgift	1	7,1
Summa	14	100,0

Bostadssituation vid utskrivning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Tillfälligt boende genom SDF	1	7,1
Inneboende	1	7,1
Bostad med andrahandskontrakt	2	14,3
Bostad med eget kontrakt	9	64,3
Saknas uppgift	1	7,1
Summa	14	100,0

Sfi-nivå vid utskrivning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Har ej påbörjat Sfi	1	7,1
Har inte klarat något Sfi-test	1	7,1
Har klarat nivå A	1	7,1
Har klarat nivå B	5	35,7
Har klarat nivå C	4	28,6
Har klarat nivå D	0	0,0
Har Sfi-nivå enligt tidigare bedömningsgrund	0	0,0
Saknas uppgift	2	14,3
Summa	14	100,0

Status i förhållande till arbetsmarknaden vid avslut

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Osubventionerad anställning	0	0,0
Subventionerad anställning	2	14,3
Söker arbete på öppen arbetsmarknad	2	14,3
Söker arbete på skyddad arbetsmarknad	2	14,3
I statliga/kommunala arbetsmarknadsinsatser	2	14,3
Utredning av arbetsförmåga	0	0,0
Ej arbetssökande	5	35,7
Saknas uppgift	1	7,1
Summa	14	100,0

Kvarstående behov vid utskrivning

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Inga	1	7,1
Fortsatt Sfi-utbildning	9	64,3
Fortsatt arbetsmarknadsintroduktion	9	64,3
Fortsatt behov av ekonomiskt stöd	11	78,6
Fortsatta behov av andra sociala insatser	1	7,1
Fortsatta behov av psykologkontakt	4	28,6
Fortsatta behov av psykiatrisk behandling	1	7,1
Saknas uppgift	0	0,0

Flervalsfråga. Procentsiffror anger andelen av de svarande (64) som valt respektive alternativ.

I vilken utsträckning har målen med IntroRehab uppnåtts

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	1	7,1
I hög utsträckning	3	21,4
I acceptabel utsträckning	6	42,9
I liten utsträckning	1	7,1
I mycket liten utsträckning	1	7,1
Saknas uppgift	2	14,3
Summa	14	100,0

Beskrivning av faktorer som kan antas ha påverkat deltagarens möjligheter att tillgodogöra sig erbjudna introduktionsinsatser.

- Lång intro, nått C. Behöver ny miljö för att gå vidare
- Var på Lernia. Gjorde stora framsteg när deltagaren kom in i alternativgrupp och behandling
- Har smärtproblematik som han försökt få utredd på VC men ingen har tagit tag i det
- Gått ordinarie program på Lernia. Positiv framtidstro, bra möjligheter på arbetsmarknaden.
- Velat bli sjukförklarad, introduktionen har ändrat hans syn.
- Viktigt att han fick gå i alternativgrupp. Började hända saker när han fick praktik. förlängd intro 3,5 år.
- Fick fortsätta efter intro på Lernia. Missade mycket när han stod i kö 1,5 år till arbete.
- Ej realistiskt att vara arbetssökande på grund av ålder, bristande kompetens och sjukdom. Man kan inte göra mer i behandlingen på Röda Korset, men hon deltar i social verksamhet där. Hon kan heller inte lära sig mer svenska. Huvudsaken är att hon fungerar som mamma.
- Behandling avslutad PTSD. Intro pågår.
- Alternativgrupp Lernia har varit en positiv påverkan.
- Alternativgrupp bra. Bostadssituation negativt.
- Han har kommit långt, behövs ej terapi.
- Hans personlighet är viktig för att han kunde få jobb. Fått mycket stöd från Arbetsförmedlingen (psykolog) och Röda Korset.

Sammanställning av svar på frågeformulär till deltagare i IntroRehab

Har samordnaren för IntroRehab, Tobias Widerberg, tillsammans med dig upprättat en plan för din introduktion och rehabilitering?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	22	91,7
Nej	2	8,3
Vet inte	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med hur samordnaren har lyssnat på och respekterat dina förslag när ni planerade din introduktion/rehabilitering?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ej relevant	2	8,3
Nöjd	21	87,5
Varken nöjd eller missnöjd	1	4,2
Missnöjd	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med den information du fått om arbetsmarknaden?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Nöjd	21	87,5
Varken nöjd eller missnöjd	1	4,2
Missnöjd	1	4,2
Saknas uppgift	1	4,2
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med det stöd du har fått för att kunna skaffa ett arbete?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Nöjd	17	70,8
Varken nöjd eller missnöjd	3	12,5
Missnöjd	3	12,5
Saknas uppgift	1	4,2
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med hur mycket praktik du haft ute på en arbetsplats?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Nöjd	7	29,2
Varken nöjd eller missnöjd	2	8,3
Missnöjd	9	37,5
Saknas uppgift	6	25,0
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med den typ av praktik du fått?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Inte haft praktik	11	45,8
Nöjd	8	33,3
Varken nöjd eller missnöjd	1	4,2
Missnöjd	3	12,5
Saknas uppgift	1	4,2
Summa	24	100,0

Vilken skola går svarande på?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Lernia	6	25,0
Liber Hermods	7	29,2
Komvux Södervärn	11	45,8
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med den undervisning i svenska som du får?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Nöjd	21	87,5
Varken nöjd eller missnöjd	3	12,5
Missnöjd	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med hur dina lärare bemöter dig??

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Nöjd	23	95,8
Varken nöjd eller missnöjd	0	0,0
Missnöjd	1	4,2
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med den information om det svenska samhället som du får i undervisningen?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Nöjd	20	83,3
Varken nöjd eller missnöjd	2	8,3
Missnöjd	0	0,0
Saknas uppgift	2	8,3
Summa	24	100,0

Var får du behandling?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Deltar inte i behandling	5	20,8
Röda Korset	17	70,8
Vuxenpsykiatri	0	0,0
TKT-teamet inom psykiatri	0	0,0
Hos annan	2	8,3
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med den behandling du får?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Deltar inte i behandling	5	20,8
Nöjd	17	70,8
Varken nöjd eller missnöjd	1	4,2
Missnöjd	1	4,2
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	24	100,0

Är du nöjd eller missnöjd med hur din behandlare bemöter dig?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Deltar inte i behandling	5	20,8
Nöjd	17	70,8
Varken nöjd eller missnöjd	1	4,2
Missnöjd	1	4,2
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	24	100,0

Sammanställning av frågeformulär till introduktionssekreterare i IntroRehab

För vilken stadsdelsförvaltning arbetar du?

Svarsalternativ	Antal
Centrum	1
Fosie	4
Oxie	0
Rosengård	3
Husie	1
Hyllie	3
Västra Innerstaden	1
Limhamn/Bunkeflo	0
Kirseberg	1
Södra Innerstaden	2
Saknas uppgift	0

Vilka arbetsuppgifter har du?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Lednings-/Samordningsfunktion	0	0,0
Handläggare	14	100,0
Annan funktion	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

I vilken utsträckning känner du dig involverad i verksamheten IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	0	0,0
I hög utsträckning	5	35,7
I medelmåttig utsträckning	5	35,7
I låg utsträckning	2	14,3
I mycket låg utsträckning	2	14,3
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

I vilken utsträckning anser du dig ha kunskap om verksamheten IntroRehabs syfte, mål, målgrupp, organisation, resurser och arbetsmetoder?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	2	14,3
I hög utsträckning	5	35,7
I medelmåttig utsträckning	5	35,7
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	2	14,3
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

Vet du vem du ska vända dig till i samordningsärenden rörande deltagare inskrivna i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	14	100,0
Nej	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med samordnare i IntroRehab beträffande inskrivna deltagare?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	0	0,0
Någon gång varje vecka	3	21,4
Ett par gånger i månaden	5	35,7
Vid enstaka tillfällen	5	35,7
Aldrig	1	7,1
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	8	57,1
I hög utsträckning	4	28,6
I medelmåttig utsträckning	1	7,1
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	1	7,1
Har ingen uppfattning i frågan	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med personal hos utbildningsanordnare (Lernia, Liber, Komvux Södervärn, Iris Hadar) beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	0	0,0
Någon gång varje vecka	1	7,1
Ett par gånger i månaden	3	21,4
Vid enstaka tillfällen	7	50,0
Aldrig	3	21,4
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	2	14,3
I hög utsträckning	6	42,9
I medelmåttig utsträckning	1	0,0
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	5	35,7
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med behandlare hos Röda Korset och/eller Region Skåne beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	0	0,0
Någon gång varje vecka	0	0,0
Ett par gånger i månaden	0	0,0
Vid enstaka tillfällen	5	35,7
Aldrig	9	64,3
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	3	21,4
I hög utsträckning	0	0,0
I medelmåttig utsträckning	1	7,1
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	10	71,4
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

I vilken utsträckning anser du att den kombinerade rehabiliteringen och introduktionen som idag ges inom ramen för IntroRehab tillgodoser deltagarnas behov?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	2	14,3
I hög utsträckning	7	50,0
I medelmåttig utsträckning	1	7,1
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	1	7,1
Har ingen uppfattning i frågan	3	21,4
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

I vilken utsträckning anser du att de deltagare i IntroRehab som du kommit i kontakt med under det senaste året har möjligheter att uppnå målen för introduktionen?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	0	0,0
I hög utsträckning	4	28,6
I medelmåttig utsträckning	4	28,6
I låg utsträckning	2	14,3
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	4	28,6
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	14	100,0

Vad är enligt din mening bra respektive mindre bra med verksamheten IntroRehab?

- Det är svårt att peka på någon som skulle kunna vara mindre bra med IntroRehab, jo att man borde vässa på pedagogiken – ytterligare. Annars tycker jag att varje insats som innebär att individen kommer närmare det egna självförverkligandet i det nya landet, bör betraktas som oerhört positivt.
- Det är bra att IntroRehab har övergripande arbetssätt med traumatiserade. Informationen fungerar bra. Identifieringen av personer i målgruppen är en svårighet. Ofta upptäcks problem först i slutskedet av introduktionen. Som handläggare känner man sig lite "utanför"
- Bra är deltagarnas upplevelser. Mindre bra är Region Skånes och Röda Korsets okända roll. Jag behöver kanske inte veta deras roll mer ingående men jag vet inte.
- Väldigt viktigt att samordna insatserna och uppmärksamma dessa problemen. Mindre bra är samarbetet med Region Skåne dvs. ej TKT utan övrig vård.
- Bra är att det finns en kvalitativ och en individuell planering att erbjuda personer som ej klarar av ordinarie planering. Mindre bra är en av anordnarna (inom Sfi)
- Bra är att klienter snabbt får kontakt med samordnaren vilket enligt min uppfattning får dem att uppleva att vi tar deras problematik på allvar. Åtgärder sätts in snabbt vilket leder till ett bättre resultat.
- Bra är att kursdeltagarna kan få externa insatser i skolan parallellt med samtalsterapi på RK och sjukgymnast. Det är bra att det finns en samordnare/koordinator. Mindre bra är övergången från skolan till arbetslivet. Man kan inte säga till klienten "nu har du uppnått D betyg och hej då". Det måste finnas kontinuitet. Önskas bättre samarbete med Af-rehab då deras stöd ofta är avgörande för att de människorna ska få chans att etablera sig på arbetsmarknaden.

Vad ser du för möjligheter till utveckling av verksamheten IntroRehab?

- Att erfarenheterna och kunskaperna sprids i hela organisationen. Att organisationens förståelse av problematiken utvecklas vidare.
- Samarbetet med Region Skåne bör utvecklas
- Satsa på den/de utbildningsanordnare som är lämpliga för uppgiften
- Att koncentrera sig på perioden efter skolan. Ett tätare samarbete med Af och Af-rehab. Annars är risken stor att de människorna hamnar mellan stolar och överflyttas till IOF där de i princip är dömda att erhålla "kommunal pension" i form av försörjningsstöd resten av livet.

Sammanställning av frågeformulär till utbildningsanordnare i IntroRehab

Var är du anställd?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Komvux Södervärn	4	36,4
Lernia AB	4	36,4
Liber Hermods	3	27,3
Iris Hadar AB	0	0,0
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

Vilka arbetsuppgifter har du?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Lednings-/Samordningsfunktion	2	18,2
Utbildare	7	63,6
Annan funktion	2	18,2
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

I vilken utsträckning känner du dig involverad i verksamheten IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	5	45,5
I hög utsträckning	0	0,0
I medelmåttig utsträckning	4	36,4
I låg utsträckning	1	9,1
I mycket låg utsträckning	1	9,1
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

I vilken utsträckning anser du dig ha kunskap om verksamheten IntroRehabs syfte, mål, målgrupp, organisation, resurser och arbetsmetoder?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	4	36,4
I hög utsträckning	4	36,4
I medelmåttig utsträckning	1	9,1
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	2	18,2
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

Vet du vem du ska vända dig till i samordningsärenden rörande deltagare inskrivna i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	10	90,9
Nej	1	9,1
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med samordnare i IntroRehab beträffande inskrivna deltagare?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	2	18,2
Någon gång varje vecka	3	27,3
Ett par gånger i månaden	2	18,2
Vid enstaka tillfällen	3	27,3
Aldrig	1	9,1
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	8	72,7
I hög utsträckning	1	9,1
I medelmåttig utsträckning	1	9,1
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning	1	9,1
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med introduktionssekreterare i någon stadsförvaltning beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	0	0,0
Någon gång varje vecka	1	9,1
Ett par gånger i månaden	2	18,2
Vid enstaka tillfällen	6	54,6
Aldrig	2	18,2
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	1	9,1
I hög utsträckning	3	27,3
I medelmåttig utsträckning	5	45,5
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	2	18,2
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med behandlare hos Röda Korset och/eller Region Skåne beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	0	0,0
Någon gång varje vecka	0	0,0
Ett par gånger i månaden	4	36,4
Vid enstaka tillfällen	3	27,3
Aldrig	4	36,4
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	3	27,3
I hög utsträckning	4	36,4
I medelmåttig utsträckning	0	0,0
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	4	36,4
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

I vilken utsträckning anser du att den kombinerade rehabiliteringen och introduktionen som idag ges inom ramen för IntroRehab tillgodoser deltagarnas behov?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	5	45,5
I hög utsträckning	2	18,2
I medelmåttig utsträckning	0	0,0
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	4	36,4
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

I vilken utsträckning anser du att de deltagare i IntroRehab som du kommit i kontakt med under det senaste året har möjligheter att uppnå målen för introduktionen?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	3	27,3
I hög utsträckning	2	18,2
I medelmåttig utsträckning	2	18,2
I låg utsträckning	1	9,1
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	3	27,3
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	11	100,0

Vad är enligt din mening bra respektive mindre bra med verksamheten IntroRehab?

- Jag tycker att verksamheten IntroRehab är odelat mycket bra på alla sätt och för alla inblandade
- Det är svårt att engagera utbildare att förstå problematiken kring dessa kursdeltagare. Gäller inte de utbildare som har HI – grupperna. En obligatorisk utbildning för alla ser jag som nödvändigt.
- Gärna fler platser på Röda Korset, förstås, jag har flera kursdeltagare som vill komma dit.
- Bra att anpassa efter individens specifika behov.
- Samverkan mellan oss och IntroRehab, att våra deltagare har tillgång till sjukgymnast, psykolog osv. Kan i skrivande stund inte hitta något som inte är bra
- Mycket bra är att det finns sjukgymnast, psykolog etc. på Röda Korset till elevens hjälp. Vet inget som inte är bra.
- Bra
- Bra med en samordnare. För byråkratiskt. För många innehållslösa möten.

Vad ser du för möjligheter till utveckling av verksamheten IntroRehab?

- En utveckling skulle kunna vara att ha verksamheten samlad under samma tak. Detta skulle spara tid och kraft för alla tror jag.
- Större samarbete med utbildare på andra företag, skolor. Detta har i viss mån redan börjat med gemensam handledning på Röda Korset.
- Större samarbete mellan de olika inblandade aktörerna för att tillgodose deltagarens behov
- Att i ännu högre utsträckning se till individens behov och möjligheter.
- Fler platser, mindre enheter och mer personal.
- En utökning av antalet platser möjligen, kanske också av personalen.
- Att man får mer kontakt med Röda Korset och samarbeta med andra skolor.

Sammanställning av frågeformulär till personal hos Röda Korset och Region Skåne

Var är du anställd?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Röda Korset	10	58,8
Vuxenpsykiatri	3	17,7
TKT teamet	4	23,5
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

Vilka arbetsuppgifter har du?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Lednings-/Samordningsfunktion	2	11,8
Behandlare	14	82,4
Annan funktion	1	5,9
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

I vilken utsträckning känner du dig involverad i verksamheten IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	1	5,9
I hög utsträckning	3	17,7
I medelmåttig utsträckning	9	52,9
I låg utsträckning	1	5,9
I mycket låg utsträckning	3	17,7
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

I vilken utsträckning anser du dig ha kunskap om verksamheten IntroRehabs syfte, mål, målgrupp, organisation, resurser och arbetsmetoder?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	2	11,8
I hög utsträckning	8	47,1
I medelmåttig utsträckning	3	17,7
I låg utsträckning	3	17,7
I mycket låg utsträckning	1	5,9
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

Vet du vem du ska vända dig till i samordningsärenden rörande deltagare inskrivna i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Ja	15	88,2
Nej	2	11,8
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med samordnare i IntroRehab beträffande inskrivna deltagare?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	1	5,9
Någon gång varje vecka	1	5,9
Ett par gånger i månaden	1	5,9
Vid enstaka tillfällen	13	76,5
Aldrig	1	5,9
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	5	29,4
I hög utsträckning	9	52,9
I medelmåttig utsträckning	0	0,0
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	3	17,7
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med introduktionssekreterare i någon stadsförvaltning beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	1	5,9
Någon gång varje vecka	0	0,0
Ett par gånger i månaden	0	0,0
Vid enstaka tillfällen	12	70,6
Aldrig	4	23,5
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	1	5,9
I hög utsträckning	6	35,3
I medelmåttig utsträckning	3	17,7
I låg utsträckning	1	5,9
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	6	35,3
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

Med vilken frekvens har du under det senaste året haft kontakt med personal hos utbildningsanordnare (Lernia, Liber, Komvux Södervärn, Iris Hadar) beträffande deltagare inskriven i IntroRehab?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
Flera gånger varje vecka	0	0,0
Någon gång varje vecka	0	0,0
Ett par gånger i månaden	1	5,9
Vid enstaka tillfällen	7	41,2
Aldrig	9	52,9
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

I vilken utsträckning är du nöjd med hur dessa kontakter fungerat?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	0	0,0
I hög utsträckning	8	47,1
I medelmåttig utsträckning	0	0,0
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	9	52,9
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

I vilken utsträckning anser du att den kombinerade rehabiliteringen och introduktionen som idag ges inom ramen för IntroRehab tillgodoser deltagarnas behov?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	7	41,2
I hög utsträckning	6	35,3
I medelmåttig utsträckning	0	0,0
I låg utsträckning	0	0,0
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	4	23,5
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

I vilken utsträckning anser du att de deltagare i IntroRehab som du kommit i kontakt med under det senaste året har möjligheter att uppnå målen för introduktionen?

Svarsalternativ	Antal	Andel i %
I mycket hög utsträckning	1	5,9
I hög utsträckning	9	52,9
I medelmåttig utsträckning	2	11,8
I låg utsträckning	1	5,9
I mycket låg utsträckning	0	0,0
Har ingen uppfattning i frågan	4	23,5
Saknas uppgift	0	0,0
Summa	17	100,0

Vad är enligt din mening bra respektive mindre bra med verksamheten IntroRehab?

- Samarbete och lätt att kontakta varandra när det gäller patientens mående och framsteg.
- Mycket bra med samarbetet över olika områden, till stor hjälp som behandlare på Röda Korset, då våra patienter ofta har behov av hjälp från flera håll och det inte ensamt går att tillgodose alla dessa behov. Bra att ha kontakter inom exempelvis skola, bra med överblick över patientens situation samt enklare att inrikta sig på "sin del*" när fler personer är inblandade och hjälper till på annat sätt.
- Mycket bra med samordning mellan insatserna. Det tycks som om de som är med i IntroRehab snabbt kommer framåt (jämfört med de som ej fått denna chansen)
- Det är bra med ett projekt som bygger på samarbete mellan olika intressenter. Ur behandlingssynpunkt är det bra att få möjlighet att fånga upp de nyanlända flyktingarna.
- Samordning av olika insatser för att individanpassa åtgärderna är mycket bra.
- Helhetsbegreppet och alla insatser är införstådda med målgruppens behov och att insatserna kommer i den för individen passande tidsföljden. Bra bra.
- Ögonkontakt med handläggare som är ärlig och bra.
- Bra är att behandlingsinsatserna kommer in tidigt, att undervisning och praktik är anpassade till individens förutsättningar. Att det finns en samordnare som vet vad som händer med individen på olika ställena. Att det på detta sätt finns ett hopp om "integration". Mindre bra är avstånd mellan enheterna. Många människor på "givare-sidan" inblandade. Behov för behandling större än antal platser och att det börjar bli väntetider.
- Positivt att varje individs speciella förutsättningar beaktas och att det sker en successiv uppföljning. Bemötandet skiljer sig från hur det ser ut för andra. Har inte mött ngt som är mindre bra. Att arbetsmarknadssituationen är extra svår i Malmö är naturligtvis en försvårande omständighet för att individen ska komma vidare.
- Samarbete med "vårdgrannar" Inblick skapar helhetssyn. Sysselsättning i kombination med behandling mycket viktigt.
- Det är nog så att jag behöver veta mer för att kunna svara

Vad ser du för möjligheter till utveckling av verksamheten IntroRehab?

- Man öppnar större möjligheter för rehabilitering, arbete och vidare utbildning.
- På något sätt kunna hjälpa till med problemet med arbetsmöjligheter, skapa fler vägar att gå. Aktiviteter/sysselsättningar etc. Man har inga "revolutionerande" förslag, men känns som att det borde gå att utnyttja de resurser som dessa personer har på ett bättre sätt än idag.
- En spridning till de som ej längre tillhör introduktionen, men ändå vore i behov av samordnade insatser.
- Under förutsättning att deltagarna uppnått tillräckligt god nivå på svenska är kanaler till arbetsplatser och arbetsgivare bland det viktigaste. Önskvärt vore kanske att alla, som verkligen är intresserade av en yrkesframtid, kunde erbjudas en kvalificerad utredning av

arbetsförmåga och arbete/utbildning med inriktning mot reell miljö. Till exempel i samarbete med Falkenström rehab konsult AB, Samverkan Rehab, Skånejobb eller liknande

- Kanske större engagemang från arbetsförmedlingens sida för långtidsplaneringar av olika yrkesinriktade utbildningar för målgruppen.
- Helst inte större, utan snarare parallella verksamheter med liknande målgrupper
- Nya program ger snabbare handlingstid och behandlingstid.
- Det finns stora möjligheter till utveckling av det här arbetet. Att man vidareutvecklar metoder inom Sfi + behandling + inlussning på arbetsmarknaden. Att mer se individens förutsättningar och inrikta insatserna. Man måste också ge fler chansen att delta i projektet genom att frigöra fler behandlingsplatser. Använda de erfarenheter av resultatet av utvärderingarna.
- Kan man utveckla kontakten med andra kommuner som är i behov av arbetskraft?
- Gå ut med mer information. Anonym verksamhet för sjukvården.
- Av den planering jag hörde när det startade, så kan IntroRehab bli bra och viktigt.
- Mera resurser, fokus och uppföljning